

VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2021)0277

ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsioon ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030 – toome looduse oma ellu tagasi (2020/2273(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist Euroopa roheline kokkuleppe kohta (COM(2019)0640) ja Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta samateemalist resolutsiooni¹,
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),
- võttes arvesse komisjoni 26. veebruari 2016. aasta teatist „ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks“ (COM(2016)0087),
- võttes arvesse komisjoni 2. oktoobri 2015. aasta aruannet „ELi bioloogilise mitmekesisuse 2020. aastani kestva strateegia vahehindang“ (COM(2015)0478),
- võttes arvesse komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatist „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352) ning parlamendi 16. septembri 2020. aasta resolutsiooni ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta otsust nr 1386/2013/EL, milles käsitletakse liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2020 „Hea elu maakera võimaluste piires“³, ning 14. oktoobri 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, milles käsitletakse Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (COM(2020)0652),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

² Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0212.

³ ELT L 354, 28.12.2013, lk 171.

direktiivi 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie raamdirektiiv)¹,

- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 31. mai 2019. aasta üleilmset hindamisaruannet bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kohta,
- võttes arvesse ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja selle osaliste konverentsi eelseisvat 15. istungjärku (COP 15),
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni sekretariaadi 15. septembri 2020. aasta maailma bioloogilise mitmekesisuse viiendat ülevaadet,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) aruandeid, eelkõige 24. septembri 2019. aasta eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimast, 8. augusti 2019. aasta eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta ning 8. oktoobri 2018. aasta eriaruannet globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra,
- võttes arvesse ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES),
- võttes arvesse metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni,
- võttes arvesse Vahemere merekeskkonna ja rannikuala kaitse konventsiooni, Musta mere reostuse eest kaitsmise konventsiooni, Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse Helsinki konventsiooni ning Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse ÜRO eriraportööri 24. jaanuari 2018. aasta ja 15. juuli 2020. aasta aruandeid inimõiguste alaste kohustuste kohta, mis on seotud võimalusega elada turvalises, puhtas, tervislikus ja jätkusuutlikkus keskkonnas,
- võttes arvesse ÜRO poliitiliste liidrite 28. septembri 2020. aasta deklaratsiooni „Juhtide lubadus seista looduse eest“, täpsema pealkirjaga „United to Reverse Biodiversity Loss by 2030 for Sustainable Development“ (Elurikkuse kadumise ühine peatamine aastaks 2030, et toetada kestlikku arengut),
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 4. detsembri 2019. aasta aruannet „The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe“ (Euroopa keskkond: seisund ja väljavaated 2020. aastal: teadmised kestlikule Euroopale üleminekuks),
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 19. oktoobri 2020. aasta aruannet „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013-2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018),

¹ ELT L 164, 25.6.2008, lk 19.

- võttes arvesse ÜRO Keskkonnaprogrammi rahvusvahelise ressursside töörühma 2019. aasta ülemaailmset ressursside ülevaadet,
- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi 29. oktoobri 2020. aasta seminariaruannet elurikkuse ja pandeemia kohta,
- võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni 2020. aasta aruannet maailma kalanduse ja vesiviljeluse olukorra kohta,
- võttes arvesse komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Science for Policy (Teadus poliitika heaks) 13. oktoobri 2020. aasta aruannet „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment“ (Ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamine ja hindamine: ELi ökosüsteemide hinnang),
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 5. veebruari 2020. aasta eriaruannet „Taimkaitsevahendite säästev kasutamine: piiratud edusammud riskide mõõtmisel ja vähendamisel“, 5. juuni 2020. aasta eriaruannet „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“, 9. juuli 2020. aasta eriaruannet „Looduslike tolmeldajate kaitse ELis: komisjoni algatused ei ole vilja kandnud“ ning 26. novembri 2020. aasta eriaruannet „Merekeskkond: ELi kaitse on laialdane, kuid mitte põhjalik“,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 6. oktoobri 2020. aasta infodokumenti „Management effectiveness in the EU’s Natura 2000 network of protected areas“ (ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustiku majandamise tõhusus),
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 11. jaanuari 2021. aasta infodokumenti „Growth without economic growth“ (Kasv ilma majanduskasvuta),
- võttes arvesse bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ajutise tehnilise eksperdirühma 15. aprilli 2020. aasta tulemusi riskihindamise osas,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta¹,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta²,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni kestliku arengu eesmärkide elluviimise ja täitmise iga-aastase strateegilise aruande kohta³,
- võttes arvesse oma 22. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks⁴,
- võttes arvesse oma 15. novembri 2017. aasta resolutsiooni loodust, rahvast ja majandust

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0015.

² Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

³ ELT C 23, 21.1.2021, lk 130.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0285.

- käsitleva tegevuskava kohta¹,
- võttes arvesse oma 6. juuli 2016. aasta resolutsiooni Jaapani otsuse kohta jätkata vaalapüüki hooajal 2015–2016² ja 12. septembri 2017. aasta resolutsiooni vaalapüügi kohta Norras³,
 - võttes arvesse oma 10. juuli 2020. aasta resolutsiooni kestlikkust toetava kemikaalistrateegia kohta⁴,
 - võttes arvesse oma 9. septembri 2020. aasta resolutsiooni rohelisemate linnade Euroopa aasta 2022 kohta⁵,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 191,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „harta“),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni, väliskomisjoni ja kalanduskomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0179/2021),
- A. arvestades, et Euroopa Parlament on välja kuulutanud kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra ning võtnud kohustuseks kiiresti ja sihipäraselt tegutseda, et selle ohu vastu võidelda ja see peatada, enne kui on liiga hilja⁶; arvestades, et elurikkuse kadumine ja kliimamuutused on üksteisega seotud ja võimendavad üksteist⁷, ohustades võrdsel määral elu meie planeedil, ning seetõttu tuleks mõlemad probleemid kiiresti korraga lahendada;
- B. arvestades, et looduskeskkond halveneb inimkonna ajaloos seni olematu kiirusega ja seni olematus mahus; arvestades, et kogu maailmas on väljasuremisohus hinnanguliselt miljon liiki⁸; arvestades, et ELi loodusdirektiivides käsitletud liikide puhul on ainult

¹ ELT C 356, 4.10.2018, lk 38.

² ELT C 101, 16.3.2018, lk 123.

³ ELT C 337, 20.9.2018, lk 30.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0201.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0241.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078).

⁷ Karlsruher Institut für Technologie, „Climate change exacerbates biodiversity loss: Post-2020 biodiversity targets will have to consider global warming“ (Kliimamuutused võimendavad elurikkuse kadumist: 2020. aasta järgsetes elurikkuse eesmärkides tuleb arvestada globaalse soojenemisega), *ScienceDaily*, Rockville, 2020.

⁸ „Summary for policymakers of the IPBES Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Kokkuvõte IPBESi poliitikakujundajatele elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmsest hindamisaruandest).

23 % ja elupaikade puhul 16 % kaitsestaatus soodne¹;

- C. arvestades, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel sõlmitava tulevase rahvusvahelise kokkuleppe eesmärk on luua ELi ja ülemaailmne elurikkuse raamistik aastani 2030;
- D. arvestades, et 2021. aasta on elurikkuse seisukohast määrava tähtsusega, ning arvestades, et COP 15 peaks olema elurikkuse jaoks sama oluline hetk, nagu seda oli Pariisi kokkulepe; arvestades, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni COP 15 ja COP 26 pakuvad ainulaadset võimalust, et minna reageerivalt mudelilt üle ennetavale ettevaatusabinõudega mudelile ning teha vajalikud murrangulised muudatused;
- E. arvestades, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 on üks olulisemaid Euroopa roheline kokkuleppe algatusi; arvestades, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 ning strateegia „Talust taldrikule“ kujundavad koos muude poliitikavaldkondadega muutuseid, et kaitsta loodust ning säilitada elupaiku ja liike;
- F. arvestades, et olemasolevatest tõenditest nähtub, et elurikkuse kadumise praeguste suundumuste peatamiseks ja ümberpööramiseks ei ole veel liiga hilja² ; arvestades, et selleks on vaja märkimisväärseid muutusi;
- G. arvestades, et inimesed on osa loodusest ja et loodus on väärtus omaette; arvestades, et elurikkus on maailmapärandi lahutamatu osa;
- H. arvestades, et liikide väljasuremine on pöördumatu, et see seab ohtu ökosüsteemid ja ökosüsteemi teenuste pakkumise ning ohustab inimeste heaolu ja ellujäämist; arvestades, et Rahvusvaheline Looduskaitse Liit (IUCN) on ainuüksi viimase kümnendi jooksul kuulutanud väljasurnuks 160 liiki;
- I. arvestades, et IPBESi prognooside kohaselt on 2050. aastaks oluliselt muudetud 90 % maast ja et IPBESi andmetel on juba praegu oluliselt muudetud 75 % maast; arvestades, et 85 % märgaladest on juba kadunud;
- J. arvestades, et elurikkus on väga oluline toiduga kindlustatuse, inimeste heaolu ja arengu jaoks kogu maailmas;
- K. arvestades, et EL peab haarama kinni võimalustest rakendada COVID-19 pandeemia käigus saadud õppetunde oma poliitikas ja eesmärkides;
- L. arvestades, et 70 % uutest haigustest ja pandeemiatest on loomse päritoluga³; arvestades, et COVID-19 pandeemia on näidanud, et elurikkust survestav tegevus võib viia selleni, et suureneb oht inimeste ja loomade tervisele;
- M. arvestades, et looduslike elupaikade hävitamine ja looduslike liikidega kauplemine on

¹ „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

² Maailma bioloogilise mitmekesisuse viies ülevaade.

³ Daszak, P. *et al.*, „Workshop Report on Biodiversity and Pandemics“ (Seminariaruanne elurikkuse ja pandeemia kohta), valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum, Bonn, 2020.

viinud inimeste ja looduslike liikide vaheliste kokkupuudete sagenemiseni, mis mõjutab olulisel määral ka viirushaiguste teket ja levikut¹;

- N. arvestades, et elurikkus mõjub inimtervisele positiivselt; arvestades, et kuni 80 % inimtervishoius kasutatavatest ravimitest on looduslikku päritolu²;
- O. arvestades, et ELis on rohkem kaitsealasid kui üheski teises maailma piirkonnas³; arvestades, et praegune õiguslikult kaitstud alade, sealhulgas range kaitse all olevate alade võrgustik ei ole siiski piisav, et elurikkust kaitsta⁴;
- P. arvestades, et ELis esineb Natura 2000 võrgustiku tõhusa majandamise vallas endiselt suuri rakendamisalaseid puudujääke;
- Q. arvestades, et Natura 2000 aitab liike säilitada, kuid võrgustik ei kaitse paljusid ohustatud liike⁵;
- R. arvestades, et Natura 2000 toetab kaitse majandamise valdkonnas hinnanguliselt 52 000 otsest ja kaudset töökohta ning et 3,1 miljonit (veerand) turismisektori töökohta on seotud kaitsealadega⁶; arvestades, et kaitsealade laiendamise eesmärk on elurikkuse kaitsmine, kuid et see toetab ka kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist ning toob investeeringute ja töökohtade loomise kaudu märkimisväärset kasu;
- S. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda on rõhutanud elurikkuse kaitsmise ja taastamise ELi poliitikas esinevaid tõsiseid puudujääke, sealhulgas (kuid mitte ainult) ebapiisavad meetmed elurikkuse kaitsmiseks ja taastamiseks, ebapiisav rakendamine ja rahastamine ning ebasobivad näitajad edusammude hindamiseks⁷; arvestades, et ELi tulevases poliitikas tuleks nende puudujääkidega tegeleda ja need kõrvaldada;
- T. arvestades, et hinnanguliselt 75 % maailma põllukultuuridest sõltub putuktolmlemisest⁸ ning et viimastel kümnenditel on tolmeldajate arv ulatuslikult kahanenud; arvestades, et elurikkuse säilitamine ja putukate kaitse on omavahel lahutamatult seotud;
- U. arvestades, et Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) mesilaste juhenddokumenti ei ole ametlikult vastu võetud ning et selle läbivaatamist ei ole edukalt lõpule viidud;
- V. arvestades, et Euroopa Parlament võttis 18. detsembril 2019. aastal vastu resolutsiooni

¹ *Ibid.*

² Durant, O., „Natural Medicine: Past to Present“ (Loodusravi: minevikust tänapäevani), University College of London, London, 2018.

³ Euroopa Keskkonnaameti 23. novembri 2020. aasta aruanne „An introduction to Europe’s Protected Areas“ (Euroopa kaitsealade tutvustus).

⁴ „Management effectiveness in the EU’s Natura 2000 network of protected areas“ (ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustiku majandamise tõhusus).

⁵ ten Brink, P. *et al.*, „Natura 2000 – Jobs Scoping Study (Executive summary)“ (Natura 2000: töökohtade ulatuse uuring (kommenteeritud kokkuvõte)), Euroopa Keskkonnapoliitika Instituut, Brüssel, 2017.

⁶ *Ibid.*

⁷ Euroopa Kontrollikoja 21. veebruari 2017. aasta eriaruanne „Natura 2000 võrgustiku täies ulatuses rakendamiseks on vaja täiendavaid jõupingutusi“.

⁸ ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) 20. mai 2018. aasta aruanne „Why Bees Matter“ (Miks mesilased on olulised).

tolmeldajaid käsitleva ELi algatuse kohta¹, milles parlament kinnitab oma jõulist seisukohta, et tolmeldajate kaitse on oluline;

- W. arvestades, et kehtiva tolmeldajaid käsitleva ELi algatuse raamistikku ja meetmeid tuleb tugevdada ja et need tuleb integreerida kõigisse ELi valdkondlikesse poliitikameetmetesse;
- X. arvestades, et putukate kaitsega seotud seire, teadusuuringud ja muu tegevus on tihti riiklikul tasandil ebapiisavad ja alarahastatud või puuduvad üldse;
- Y. arvestades, et elurikkuse kadumine on seotud majandustegevusega; arvestades, et majandustegevuses tuleks austada planeedi piire;
- Z. arvestades, et elurikkuse ja ökosüsteemide säilitamisega kaasneb otsene ja kaudne majanduslik kasu suuremas osas majandussektorites ning et see on meie majanduse ja ühiskonna toimimise alus; arvestades, et kõik ettevõtted sõltuvad otseselt või kaudselt ökosüsteemi teenustest; arvestades, et paremal tõhusate meetmetega elurikkuse poliitikal on potentsiaal tugevdada majandust ja pakkuda tööhõivevõimalusi;
- AA. arvestades, et elurikkuse kao peamised otsesed põhjustajad on muutused maismaa ja mere kasutamises, loodusvarade kaevandamine, kliimamuutused, reostus ja võõrliikide sissetung²; arvestades, et lisaks looduse säilitamisele ja taastamisele on tõhusa 2020. aasta järgse elurikkuse strateegia jaoks hädavajalik ka elurikkuse kadumise põhjustega tegelemine, seda eelkõige maakasutuse ja toidusüsteemi ümberkujundamise sektoris³;
- AB. arvestades, et muld on ühine ressurss⁴ ja et mulla elurikkusele avalduv surve kasvab; arvestades, et mulla elurikkuse kogu ELi hõlmav seire, sealhulgas selle ulatuse ja mahu suundumuste seire, peaks täiendama korrapäraseid maakasutuse raamuuringuid (LUCAS), milles jälgitakse pikas perspektiivis füüsikalisi-keemilisi parameetreid;
- AC. arvestades, et põllumajanduslik elurikkus hõlmab kõiki bioloogilise mitmekesisuse toidu ja põllumajandusega seonduvaid komponente ning kõiki bioloogilise mitmekesisuse komponente, mis moodustavad põllumajanduslikud ökosüsteemid (mida nimetatakse ka agroökosüsteemideks), sealhulgas loomade, taimede ja mikroorganismide mitmekesisus ja varieeruvus geneetika, liikide ja ökosüsteemi tasandil, mis on vajalikud agroökosüsteemi põhifunktsioonide, struktuuri ja protsesside säilitamiseks;
- AD. arvestades, et põllumajandusmaa, metsade ning levinud lindude ja rohumaa liblike populatsioonide pikaajalised suundumused näitavad, et ELis on põllumajandusmaa

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0104.

² IPBESi 31. mai 2019. aasta dokument „Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste üleilmne hindamisaruanne).

³ Leclère, D. *et al.*, „Bending the curve of terrestrial biodiversity needs an integrated strategy“ (Maismaa elurikkuse kõvera painutamiseks on vaja terviklikku strateegiat), *Nature*, köide 585, Nature Research, London, 2020, lk 551–556.

⁴ Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta resolutsioon mullakaitse kohta (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0143).

elurikkus oluliselt vähenenud¹; arvestades, et see on peamiselt tingitud looduslike ökosüsteemide kadumisest, killustumisest ja degradeerumisest, mis on peamiselt põhjustatud põllumajanduse intensiivistumisest, intensiivsest metsamajandamisest, maa kasutamata jätmisest ja valglinnastumisest²;

- AE. arvestades, et põllumajandusmaa säästev majandamine võib aidata kaasa ökosüsteemi laiematele funktsioonidele, nagu elurikkuse kaitse, süsiniku sidumine, vee ja õhu kvaliteedi säilitamine, mulla niiskuse säilitamine äravoolu vähendamisega, vee pinnasesse imbumise võimaldamine ja erosiooni tõkestamine;
- AF. arvestades, et biomassi põhjal tehtud hinnangute kohaselt on kõigist maailma imetajatest suurem osa kariloomad ja metsikuid imetajaid on vähe; arvestades, et lindude geneetiline mitmekesisus on murettekitavalt väike³;
- AG. arvestades, et kalastamise, vesiviljeluse ja töötlemise sektorid saavad aidata kaasa ÜRO kestliku arengu eesmärkide täitmisele;
- AH. arvestades, et teaduslikes uuringutes on juhitud tähelepanu murele, mis on seotud märkimisväärse pikaajalise kahjuliku mõjuga, mida teatavate püügiviiside kasutamine võib avaldada ookeanide elurikkusele ja merekeskkonnale;
- AI. arvestades, et kalurid saavad panustada keskkonnaseisundi halvenemise ärahoidmisse ja merekeskkonna säilitamisse, kui nad kasutavad kestlikke meetodeid ja tehnikaid;
- AJ. arvestades, et elupaikade seisundi halvenemine, rändekoridoride katkemine ning muude asjaolude hulgas ülepuük on viinud mõned kalaliigid, näiteks tuura, väljasuremise äärele;
- AK. arvestades, et vaatamata mereressursside kasutamise säästlikkuse mõningasele tõendatud paranemisele mõnes mere vesikonnas on endiselt murettekitavaid piirkondi, eelkõige Vahemeri;
- AL. arvestades, et EL on merestrateegia raamdirektiivi raames kehtestanud eesmärgid; arvestades, et veekogude hea keskkonnaseisundi eesmärgi saavutamiseks on vaja endiselt meetmeid võtta;
- AM. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda on sedastanud⁴, et kuigi merekeskkonna kaitsmiseks on olemas raamistik, ei ole ELi meetmed toonud kaasa ökosüsteemide ja elupaikade piisavat kaitset ning et praegused merekaitsealad pakuvad vaid piiratud kaitset;

¹ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

² Euroopa Keskkonnaameti aruanne „The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe“ (Euroopa keskkond: seisund ja väljavaated 2020. aastal: teadmised kestlikule Euroopale üleminekuks).

³ Bar-On, Y.M., Phillips, R. ja Milo, R., „The biomass distribution on Earth“ (Biomassi jaotumine Maal), *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, kd 115, nr 25, National Academy of Sciences, Washington, D.C., 2018.

⁴ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne „Merekeskkond: ELi kaitse on laialdane, kuid mitte põhjalik“.

- AN. arvestades, et metsad ja kogu metsapõhine väärtusahel on väga olulised ringluspõhise biomajanduse edasiarendamiseks, kuna nad annavad töökohti, tagavad majandusliku heaolu maa- ja linnapiirkondades, aitavad kliimamuutusi leevendada ja nendega kohaneda, toovad tervisekasu, kaitsevad elurikkust ning mägi-, saare- ja maapiirkondade tulevikuväljavaateid ja tõkestavad kõrbestumist;
- AO. arvestades, et metsad katavad 43 % ELi maismaapinnast ja on koduks 80 %-le maismaal elavatest liikidest¹; arvestades, et metsandustegevus on suuruselt teine liike mõjutav survetegurite kategooria², mis mõjutab eelkõige lülijalgseid, imetajaid ja soonteta taimi; arvestades, et paljude metsast sõltuvate liikide kohta on teatatud, et neid mõjutavad negatiivselt surnud, surevate ja vanade puude eemaldamine³, põlismetsade osakaalu vähendamine ja teatavad metsamajandamise meetodid, nagu lageraie;
- AP. arvestades, et metsades asub enam kui 75 % maailma maismaa elurikkusest⁴; arvestades, et parlament on teinud komisjonile soovitusi ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks ning metsade ja ökosüsteemide seisundi halvenemise peatamiseks ja tagasipööramiseks⁵;
- AQ. arvestades, et hea keskkonnaseisund ja terved ökosüsteemid on kliimamuutustega võitlemisel väga olulised, sest ökosüsteemidel on kliimamuutuse mõju leevendamisel ja nendega kohanemisel tähtis roll; arvestades, et kliimamuutused mõjutavad elurikkust, sest kliimatilised muutujad määravad suuresti ära liikide geograafilise leviala; arvestades, et piirkondades, kus kliima ei ole enam sobiv, muudavad mõned liigid oma geograafilist leviala ja teised surevad selles kohas välja;
- AR. arvestades, et looduspõhistel lahendustel ja ökosüsteemidel põhinevatel lähenemisviisidel on potentsiaal luua kolme Rio konventsiooni vahele tugev poliitiline seos, käsitledes kliimamuutusi ja elurikkuse kadumist sidusalt;
- AS. arvestades, et IPBESi andmetel on saaste üks viiest elurikkuse kadumise põhjusest; arvestades, et hinnanguliselt on olemas kindlad andmed umbes 500 kemikaali kohta, ning arvestades, et 2019. aasta aprilli seisuga pidas Euroopa Kemikaaliamet 450 ainet piisavalt reguleerituks; arvestades, et veel umbes 10 000 ainega kaasnevaid ohte peetakse üpris hästi kirjeldatuks, samas kui piiratud mahus ohualast teavet on olemas umbes 20 000 aine kohta; arvestades, et suurema osa ainetega kaasnevate ohtude või kokkupuuteriski kohta ei ole peaaegu mingit teavet – selliseid aineid on umbes 70 000; arvestades, et märkimisväärsed puudujäägid teadmistes kõigi kemikaalide mõju kohta elurikkusele ja keskkonnale tuleb kiiresti likvideerida;
- AT. arvestades, et valgussaaste muudab inimeste, loomade ja taimede loomulikke öist

¹ Euroopa Parlamendi 9. detsembri 2020. aasta artikkel „Säästev metsandus: parlament tahab raadamise peatada“.

² Komisjoni 15. oktoobri 2020. aasta aruanne „Looduse seisund Euroopa Liidus. Aruanne linnudirektiivi ja elupaikade direktiiviga kaitstud liikide ja elupaigatüüpide kaitsestaatus ja suundumuste kohta ajavahemikul 2013–2018“ (COM(2020)0635).

³ *Ibid.*

⁴ FAO ja ÜRO Keskkonnaprogrammi 22. mai 2020. aasta aruanne „The State of the World’s Forests – Forests, biodiversity and people“ (Maailma metsade olukord – metsad, elurikkus ja inimesed).

⁵ Resolutsioon soovitustega komisjonile ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks.

valgustaset, avaldades sellega negatiivset mõju elurikkusele, näiteks viies tasakaalust välja loomade rände, öise ja sigimistegevuse ning põhjustades samuti niisuguste putukate ja tolmeldajate kadumist, keda neile surmavalt mõjuv kunstlik valgus ligi meelitab;

- AU. arvestades, et Teadusuuringute Ühiskeskuse 2020. aasta aruande¹ kohaselt on invasiivsed võõrliigid olemas nüüd kõigis ökosüsteemides ning ohustavad eelkõige linnade ökosüsteeme ja rohumaid;
- AV. arvestades, et elurikkuse ja ökosüsteemide praegused negatiivsed suundumused õhnestavad edusamme nii kestliku arengu keskkonnanäesmärkide saavutamisel kui ka vaesuse, nälja, tervise, vee, linnade ja kliimaga seonduvate eesmärkide saavutamisel; arvestades, et seetõttu tuleb elurikkuse kadumist ja halvenemist pidada mitte ainult keskkonnaküsimuseks, vaid ka arengualaseks, majanduslikuks, sotsiaalseks ja moraalseks küsimuseks;
- AW. arvestades, et peaaegu 80 % ELi elurikkust asub hetkel ELi äärepoolseimates piirkondades ning ülemeremaades ja -territooriumitel²;
- AX. arvestades, et kooskõlas hartast tulenevate kohustustega integreerida kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine kõikidesse liidu poliitikavaldkondadesse ning kestliku arengu põhimõtte kohaselt peavad EL ja selle liikmesriigid täitma elurikkuse ja inimõiguste küsimuses võetud rahvusvahelisi kohustusi lisaks kohustustele, mis on seotud välistegevuses poliitika sidususe tagamisega;
- AY. arvestades, et ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri töö võib valmistada ette elurikkuse säilitamise ja kestliku kasutusega seonduvate inimõigustealaste kohustuste õigusraamistiku kujundamist; arvestades, et rünnaku alla sattunud keskkonna ja maaga seotud inimõiguste kaitsjate arv on viimastel aastatel kogu maailmas märkimisväärselt kasvanud;
- AZ. arvestades, et hinnanguliselt vähemalt veerand maailma territooriumist on põlisrahvaste ja kohalike kogukondade omanduses või nad loevad seda enda omaks ning haldavad ja kasutavad seda; arvestades, et ÜRO on põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis tunnustanud nii põlisrahvaste kollektiivseid kui ka individuaalseid õigusi; arvestades, et põlisrahvastel ja kohalikel kogukondadel on maailma elurikkuse säilitamises oluline roll ning et üleilmseid elurikkuse eesmarke ei ole võimalik ilma nende õiguste tunnustamiseta saavutada;
- BA. arvestades, et nii ebaseaduslik kui ka seaduslik elusloodusega kauplemine ja eluslooduse kasutamine aitab märkimisväärselt kaasa elurikkuse kadumisele ning et

¹ Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Science for Policy (Teadus poliitika jaoks) 13. oktoobri 2020. aasta aruanne „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment“ (lisa) (Ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamine ja hindamine: ELi ökosüsteemide hinnang) ning komisjoni keskkonna peadirektoraadi algatus BEST (vabatahtlik kava elurikkuse ja ökosüsteemiteenuste jaoks ELi äärepoolseimates piirkondades ning ülemerepiirkondades ja -territooriumitel).

² Algatus BEST.

looduslike liikide kasutamine aitab nakkushaigustel tekkida ja levida¹;

- BB. arvestades, et IPBESi ja IPCC andmetel on mere elurikkus tõsiselt ohustatud²; arvestades, et Euroopa Keskkonnaamet on hoiatanud Euroopa merekeskkonna praeguse halvenemise eest ja vajaduse eest kiiresti taastada meie mereökosüsteemid, käsitledes inimtegevuse mõju merekeskkonnale³; arvestades, et mereelu koondumispaigad, näiteks korallrahud, mangroovid ja mererohuga kaetud alad, on tugevalt degradeerunud ning et neid ohustavad kliimamuutused ja reostus;
- BC. arvestades, et ookean on üks tervik ning et selle hea keskkonnaseisund on hädavajalik, et tagada ookeani vastupidavus ning jätkuv ökosüsteemi teenuste osutamine, näiteks süsinikdioksiidi sidumine ja hapniku tootmine; arvestades, et kliimamehhanismid sõltuvad ookeanide ja mereökosüsteemide tervisest, mida mõjutavad hetkel globaalne soojenemine, reostus, mere elurikkuse ülekasutamine, hapestumine, hapnikutaseme vähenemine ja rannikualade erosioon; arvestades, et IPCC tuletab meelde, et ookeanid on osa lahendusest kliimamuutuste tagajärgede leevendamisel ja nendega kohanemisel⁴;
- BD. arvestades, et 80 % mereprahist pärineb maismaalt ning et meie ookeanidesse on kogunenud 150 tonni plasti⁵; arvestades, et 80 % linnade heitveest jõuab merre; arvestades, et pinnal hõljuvate jäätmete kumulatiivne mass moodustab ainult 1 % kogu ookeanisse visatud plastist⁶;
- BE. arvestades, et sinine majandus on võimalus mere ja rannikuga seotud tegevust kestlikult arendada;
- BF. arvestades, et julgustada tuleks inimeste, kohalike omavalitsuste, liitude, ettevõtete, haridusasutuste ja teiste ühiskonna sidusrühmade vahelisi algatusi elurikkuse kaitsmiseks ja taastamiseks;
- BG. arvestades, et strateegia edukaks rakendamiseks tuleb ELi ja liikmesriikide tasandil tõhusat koostööd teha, sealhulgas kõigi sidusrühmadega;

Elurikkuse praegune olukord

1. kiidab heaks ELi uue elurikkuse strateegia aastani 2030 ja selle kõrgetasemelised eesmärgid;

¹ „Summary for policymakers of the IPBES Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Kokkuvõte IPBESi poliitikakujundajatele elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmsest hindamisaruandest).

² IPBESi dokument „Global Assessment on Biodiversity and Ecosystem Services“ (Elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmne hindamisaruanne) ning viies üleilmse elurikkuse ülevaade.

³ EEA 25. juuni 2020. aasta aruanne „Marine messages II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach“ (Meresõnumid II: liikumine kursil puhaste, tervislike ja produktiivsete merede suunas, rakendades ökosüsteemidel põhinevat lähenemisviisi).

⁴ IPCC 24. septembri 2019. aasta eriaruanne ookeanide ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas.

⁵ Komisjoni keskkonna peadirektoraat, 10. tunnus: mereprügi.

⁶ *Ibid.*

2. peab lisaks kiiduväärseks peamist eesmärki tagada, et 2050. aastaks on kõik maailma ökosüsteemid taastatud, vastupanuvõimelised ja piisavalt kaitstud; rõhutab, et selle eesmärgi võimalikult kiireks täitmiseks tuleks teha maksimaalseid jõupingutusi;
3. on seisukohal, et strateegia rakendamisel tuleks tagada järjepidevus teiste Euroopa rohelise kokkuleppe strateegiatega, näiteks strateegiaga „Talust taldrikule“; tõdeb, kui olulised on kestliku arengu kolm mõõdet: keskkonnaalane, majanduslik ja sotsiaalne mõõde; tuletab meelde, et keskkonnamõõde, sealhulgas elurikkuse ja ökosüsteemide säilitamine, on ülejäänud kahe mõõtme alus ning et see on kestliku arengu enda ja kestliku arengu eesmärkide saavutamise põhitingimus;
4. tuletab meelde, et uutes Euroopa Liidu strateegiates on vaja kiiresti tõhustada merenduse visiooni, eelkõige Euroopa rohelise kokkuleppe, elurikkuse strateegia ja strateegia „Talust taldrikule“ järelmeetmetes;
5. palub komisjonil tugineda kõigis seadusandlikes ettepanekutes põhjalikule mõjuhindangule, kus võetakse arvesse üksik- ja kumulatiivset mõju, mõju asjaomaste sektorite sotsiaalsele ja majanduslikule kestlikkusele, toiduga kindlustatusele ja toiduhindadele ning võimalikku ohtu, et bioloogilise mitmekesisuse kadu kandub üle ELi mittekuuluvatesse riikidesse, asendades kohaliku tootmise impordiga, ning tegevuse ja tegevusetusega kaasnevaid kulusid viivitamatu ja pikaajalise mõju näol;
6. palub komisjonil mõjuhindangute elluviimiseks täiendada ainsat tööriista, mida hetkel keskkonnaaspektide hindamiseks kasutatakse, vahenditega, mille abil uuritakse elurikkuse, ressursside kasutamise ja reostusega seotud mõjusid;
7. täheldab sellega seoses, et üheaegne keskendumine metsade sotsiaal-, keskkonna- ja majanduskasule võib aidata tagada vastupanu- ja kohanemisvõimet ning saavutada ringbiomajandusele üleminekut ja täiustada elurikkuse kaitset; on seisukohal, et eesmärkide seadmisel ja rakendamisel tuleb arvesse võtta iga riigi täpseid tingimusi ja võimalusi ning see peab avaldama positiivset mõju metsadele ja metsandustingimustele, elatusvahenditele maapiirkondades ja metsade elurikkusele ELis;
8. tuletab meelde valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi 2019. aasta aruande järeldusi, mille kohaselt looduskeskkond halveneb üleilmselt inimkonna ajaloos enneolematu kiirusega ja hinnanguliselt rohkem kui kaheksast miljonist liigist ähvardab umbes miljonit liiki väljasuremine;
9. märgib, et tegemist on kolmanda elurikkuse strateegiaga, mille eesmärk on peatada ELi elurikkuse kadumine; taunib siiski asjaolu, et elurikkus väheneb ELis endiselt; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et EL ei ole saavutanud 2020. aasta elurikkuse strateegia eesmäärke ega ülemaailmseid Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmäärke;
10. rõhutab, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 peab täielikult oma eesmärgid täitma; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid endale kohustuseks võtta märkimisväärsed lisameetmeid elurikkuse säilitamiseks ja taastamiseks, et täita täielikult uued eesmärgid, mis peaksid olema selgelt määratletud ja mõõdetavad;
11. rõhutab, et COVID-19 pandeemia on taaskord näidanud, kui oluline on poliitika kujundamisel terviseühtsuse põhimõtte terviklik kohaldamine, mis kajastab asjaolu, et

inimeste, loomade ja keskkonna tervis on omavahel seotud, ning et kogu ühiskonnas tuleb kiiresti teha murrangulisi muudatusi; rõhutab komisjoni olulist rolli terviseühtsuse põhimõtte koordineerimisel ja toetamisel ELis ja kõikidel rahvusvahelistel foorumitel selle propageerimisel; nõuab, et liidu praegune poliitika mõtestataks ümber ja viidaks viivitamata vastavusse vajalike muudatustega;

12. märgib, et pandeemiade tekkepõhjused hõlmavad samu üleilmseid keskkonnaalaseid muudatusi, mis põhjustavad elurikkuse kadumist ja kliimamuutusi¹, näiteks maakasutuse muutumine ning seaduslik ja ebaseaduslik looduslike liikidega kauplemine ja nende tarbimine; märgib, et pandeemiade ohtu on võimalik märkimisväärselt vähendada, vähendades elurikkuse kadumist põhjustavat inimtegevust, ning et pandeemiade ohu vähendamise hinnanguline kulu on 100 korda väiksem kui nendele reageerimise kulu²;
13. nõuab tungival, et liikmesriigid ja komisjon võtaks täielikult arvesse teaduslikke tõendeid, aruandeid ja soovitusi zoonoosi ja pandeemiade kohta, sealhulgas IPBESi seminariaruannet elurikkuse ja pandeemia kohta³, ÜRO keskkonnaprogrammi 6. juuli 2020. aasta aruannet „Preventing the next pandemic – Zoonotic diseases and how to break the chain of transmission“ (Järgmise pandeemia ennetamine. Zoonootilised haigused ja kuidas nakkusahelat katkestada)⁴ ning WHO, FAO ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) 2010. aasta aprilli kolmepoolset kontseptsioonikirjeldust vastutuse jagamise ja ülemaailmsete tegevuste koordineerimise kohta, et tegeleda loom-inimene-ökosüsteemide alase partnerlusega, et võidelda inimene-loom-keskkond tüüpi terviseohtudega⁵;
14. tervitab kavandatavat ELi pandeemiade ja muude terviseohtude vastaste meetmete tugevdamist osana Euroopa tervisealiidust⁶, sealhulgas ELi tervisekriiside ja pandeemiade kava koostamine, mida käsitletakse komisjoni uues ettepanekus tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta⁷, mis peaks hõlmama zoonootilise päritoluga pandeemiaid;

¹ EEA aruanne „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

² Valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 29. oktoobri 2020. aasta seminariaruanne elurikkuse ja pandeemia kohta.

³ *Ibid.*

⁴ ÜRO keskkonnaprogrammi 6. juuli 2020. aasta aruanne „Preventing the next pandemic – Zoonotic diseases and how to break the chain of transmission“ (Järgmise pandeemia ennetamine. Zoonootilised haigused ja kuidas nakkusahelat katkestada).

⁵ WHO, FAO ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) 2010. aasta aprilli kolmepoolne kontseptsioonikirjeldus vastutuse jagamise ja ülemaailmsete tegevuste koordineerimise kohta, et tegeleda loom-inimene-ökosüsteemide alase partnerlusega, et võidelda inimene-loom-keskkond tüüpi terviseohtudega.

⁶ Komisjoni 11. novembri 2020. aasta teatis „Euroopa tervisealiidu loomine: ELi vastupanuvõime suurendamine piiriüleste terviseohtude suhtes“(COM(2020)0724).

⁷ 11. novembri 2020. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleste terviseohtusid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (COM(2020)0727).

Kaitse ja taastamine

15. väljendab tugevat toetust ELi eesmärgi suhtes kaitsta vähemalt 30 % ELi mere- ja maismaaaladest, hõlmates erinevaid ökosüsteeme, näiteks metsad, märgalad, turbaalad, rohumaad ja rannikualade ökosüsteemid, ning eesmärgi suhtes kaitsta rangelt vähemalt 10 % ELi i mere- ja maismaaaladest, sealhulgas kõik allesjäänud ürgmetsad ja põlismetsad ning muud süsinikurikkad ökosüsteemid; rõhutab, et need eesmärgid peaksid olema siduvad ning et liikmesriigid peaksid neid riiklikul tasandil rakendama koostöös piirkondlike ja kohalike omavalitsustega ning kooskõlas teaduspõhiste kriteeriumide ja elurikkuse vajadustega, võttes arvesse erinevusi liikmesriikide looduslike alade suuruses ja osakaalus ning piirkondlikke ja kohalikke olusid;
16. rõhutab, et nimetatud kaitsealad peaksid moodustama ökoloogiliselt sidusa ja esindusliku võrgustiku, toetudes olemasolevatele kaitsealadele; rõhutab, et lisaks kaitsealade arvu suurendamisele tuleb tagada kaitsealade kvaliteet, sealhulgas piisava rahastuse kaudu ning selgete ja tõhusate kaitsekavade, nõuetekohase haldamise, piisava seire ja hindamise ning asjakohaste õigusaktide tõhusa täitmise tagamise abil;
17. tuletab meelde, et Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu (IUCN) rahvusvaheliste soovitude kohaselt tuleks keelata kõigis kaitsealade kategooriates keskkonda kahjustav tööstustegevus ja taristute arendamine¹;
18. rõhutab, et tuleb välja töötada range kaitse selge määratlus; võtab teadmiseks nõukogu 16. oktoobri 2020. aasta elurikkust käsitlevad järeldused, milles sedastatakse, et rangema kaitsetaseme korral võib lubada teatavat inimtegevust, mis toimub kooskõlas kaitseala kaitse-eesmärkidega; on arvamusel, et selline inimtegevus, mis on kooskõlas kaitse-eesmärkidega või isegi soodustab elurikkust, peaks rangelt kaitstud aladel olema lubatud; palub komisjonil koostöös liikmesriikidega selgitada, millist inimtegevust võiks range kaitse staatuse korral lubada, kui tegevus ei häiri sisuliselt looduslikke protsesse ja on kooskõlas piirkondade ökoloogiliste nõuetega juhtumipõhise hinnangu põhjal, milles lähtutakse parimatest olemasolevatest teadusandmetest;
19. rõhutab, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärkide saavutamiseks tuleb samuti hoida ära allesjäänud ELi mere- ja maismaa halvenemist; nõuab meetmeid kaitsealadest väljaspool elurikkuse kadumisega tegelemiseks; märgib, et looduse ja ökosüsteemide kaitsealadel taastamine ei korva pidevat elurikkuse kadumist ja ökosüsteemide halvenemist teistes piirkondades;
20. rõhutab, et säilitamise ja taastamise jõupingutustesse on oluline kaasata ülemeremaid ja -territooriume;
21. peab oluliseks biogeograafiliste piirkondade arvestamist ning kaitsealade suhtes kogu valitsemissektorit hõlmava lähenemise rakendamist, mille raames liikmesriigid hindavad kaitsealade määramise kontekstis rahalise toetuse ja kompensatsioonimeetmete vajalikkust; rõhutab vajadust kaasata kõiki asjaomaseid sidusrühmi, sealhulgas maaomanikke;

¹ IUCNi 10. septembri 2016. aasta soovitus „Protected areas and other areas important for biodiversity in relation to environmentally damaging industrial activities and infrastructure development“ (Kaitsealad ja muud elurikkuse seisukohast olulised alad ning keskkonda kahjustav tööstustegevus ja taristu arendamine).

22. toonitab Natura 2000 metsaalade tähtsust metsade elurikkuse säilitamisel; märgib samas, et selliste piirkondade majandamiseks ja jõustamise tagamiseks on vaja piisavaid rahalisi vahendeid;
23. rõhutab, kui oluline on säästva metsamajandamise tasakaalustatud tugevdamine metsa ökosüsteemide tervise, kliimamuutustele vastupanuvõime ja pikaajalise seisukohast ning metsade multifunktsionaalse rolli säilitamiseks, sealhulgas metsade elurikkuse säilitamiseks, samuti kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks ja Euroopa roheline kokkuleppe rakendamiseks; toonitab geneetilise mitmekesisuse lisamise väärtust istutamiskaalutlustesse, kuna see vähendab kahjurite rünnakute ja haiguste leviku ohtu ning kohalike/pärismaiste liikide ohtu;
24. tuletab meelde, et ELis asub maailma suurim kooskõlastatud kaitsealade võrgustik;
25. märgib ära kohustuse tagada, et looduskaitse suundumused halvemaks ei muutuks ning et 2030. aastaks on kõigi kaitstud elupaikade ja liikide kaitsestaatus soodne, ning tagada, et liikmesriigi tasandil kuuluks vähemalt 30 % liikidest ja elupaikadest, mille kaitsestaatus ei ole hetkel soodne, sellesse kategooriasse või esineks tugev positiivne suundumus; on siiski seisukohal, et soodne kaitsestaatus tuleks saavutada võimalikult kiiresti kõigi lindude¹ ja elupaikade² direktiividega kaitstud liikide ja elupaikade jaoks; rõhutab, et olemas on kohustused, mille eesmärk on tagada, et liikide seisukord ei halvene; palub komisjonil koos Euroopa Keskkonnaametiga kehtestada selge võrdlusalus, tagada ühtlustatud ja korrapärase aruandluse ning tegeleda suundumuste hindamisel praegu kasutatavas meetodikas esinevate puudustega;
26. kutsub liikmesriike üles parandama oma Natura 2000 võrgustiku seiresüsteemide kvaliteeti ja täielikkust, sealhulgas haldamise tõhususe seiret; rõhutab, kui olulised on spetsialiseeritud juhtorganid ja alade majandamiskavad; tuletab meelde, et Euroopa Keskkonnaameti ülevaate põhjal³ ei ole olemasolevad tõhusa juhtimise standardid piisavalt tuntud ja praktikud ei saa neist piisavalt hästi aru; palub komisjonil ja liikmesriikidel tegeleda sihipärasema võimekuse suurendamisega ning anda paremaid suuniseid Natura 2000 alade juhtimise hindamiseks ja edendamiseks, sealhulgas kaitsealade haldamise tõhususe hindamise üleilmsete standardite (PAME, *protected area management effectiveness*) kasutamise abil, nagu IUCNi kaitsealade roheline nimekiri; palub komisjonil ka ajakohastada Natura 2000-le kohandatud haldamissuunist, mis hõlmab liikidele ja ökosüsteemidele avalduvate kliimamuutuste võimalike mõjude kaalumist;
27. palub liikmesriikidel kaitsta sobivate säilitusmeetmete abil looduslike liikide geneetilist mitmekesisust;
28. avaldab kahetsust, et liikmesriigid ei ole täitnud 2020. aasta eesmärki saavutada merestrateegia raamdirektiivis sätestatud merealadel hea keskkonnaseisund; palub

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

² Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

³ Euroopa Keskkonnaameti infodokument „Management effectiveness in the EU’s Natura 2000 network of protected areas“ („ELi Natura 2000 kaitsealade võrgustiku majandamise tõhusus“).

komisjonil tugevdada merekaitsealade võrgustikku parema ühenduvuse, parema haldamise, parema ruumilise planeerimise ning süstemaatiliste hinnangute ja jõustamise abil;

29. väljendab muret mageveeökosüsteemide ja liikide seisukorra üle; märgib, et aastatel 1970–2016 halvenes nende seisukord maailmas kõige rohkem Euroopas – 93 %¹;
30. rõhutab, et suurem osa maismaa elurikkust asub metsaaladel; märgib, et mõne metsatüübi kaitsestaatus on veidi paranenud², kuid ELi loodusõigusega reguleeritud metsaelupaikade ja -liikide kaitsestaatuses ei ole olulisi paranemise märke³; rõhutab, et aastatel 2011–2020 hinnati peaaegu kolmandiku ELi metsade kaitsestaatus halvaks (31 %) ning üle poolte metsade kaitsestaatus hinnati kehvaks (54 %)⁴;
31. rõhutab Euroopa metsade kehva kaitsestaatus; rõhutab, et teatavates biogeograafilistes piirkondades on hea kaitsestaatus ainult 5 % lisas I nimetatud metsaelupaikadest⁵; rõhutab, et elurikkuse strateegia jaoks peavad liikmesriigid tagama, et kõigi kaitstavate elupaikade ja liikide kaitsestaatus ja -staatus ei halvene; võtab teadmiseks ebasoodsa kaitsestaatuses metsaökosüsteemide edasise halvenemise enamikus biogeograafilistes piirkondades⁶;
32. võtab murega teadmiseks, et teatatud on märkimisväärsest metsaliikide ja -elupaikade kaost; tuletab meelde, et Euroopas on vabas looduses välja surnud viis puuliiki, 42 puuliiki on äärmiselt ohustatud ning 107 puuliiki ohustatud;
33. on seisukohal, et kõigi allesjäänud ürg- ja põlismetsade range kaitse tagamine on oluline ja seda tuleb teha kiiresti; rõhutab, et püsimeetsastamine võimaldab looduslikel metsadel vanemaks saada ning on oluline suurendada vanade metsade pindala; kiidab heaks käimasolevad osalusprotsessid põlis- ja vana metsa määratlemiseks, kaardistamiseks ja jälgimiseks;
34. rõhutab, et metsad, eriti ürgmetsad, on elurikkuse kaitsmisel eriti olulised, ja nõuab nende kaitsmist; kutsub sellega seoses komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama põlismetsade määratluse, mille koostab alaline metsakomitee tulevase ELi

¹ World Fish Migration Foundation (ülemaailmne kalarände sihtasutus) andis 28. juuli 2020. aastal välja pressiteate „Massive decline in migratory freshwater fish populations could threaten livelihoods of millions, warns new report“ (Uues raportis hoiatatakse, et magevee siirdekalade populatsiooni massiline vähenemine võib ohustada miljonite inimeste toimetulekut).

² „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

³ Euroopa Komisjoni 2. oktoobri 2015. aasta aruanne ELi bioloogilise mitmekesisuse 2020. aastani kestva strateegia vahelhinnangu kohta (COM(2015)0478).

⁴ „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

⁵ Boreaalses biogeograafilises piirkonnas 4,84 % ja Atlandi piirkonnas 4,94 % soodsa kaitsestaatusesga piirkondi elupaikade direktiivi artikli 17 kohaselt perioodi 2013–2018 kohta esitatud andmete järgi (2019).

⁶ Elupaikade direktiivi artikli 17 kohaselt perioodi 2013–2017 kohta esitatud andmete järgi (2019).

metsastrateegia osana;

35. kutsub liikmesriike üles täiustama oma riiklikke õigusakte, et tugevdada kaitset ebaseadusliku metsaraie eest; palub komisjonil ja liikmesriikidel olemasolevad andmed ühtlustada, täita põlis- ja vana metsa asukohtadega seotud lüngad, luua tagasiulatuvalt aastal 2020 põlis- ja vana metsa kriteeriumitele vastanud võimalike alade andmebaas ning kehtestada kõigile asjaomastele aladele raietööde ajutine moratorium, et vältida nende sihipärasest hävitamisest ja tagada kinnitatud alade puhul viivitamatult seaduslikult mittesekkumise staatus;
36. väljendab suurt heameelt kohustuse üle koostada seadusandlik ettepanek ELi looduse taastamise kava kohta, sealhulgas siduvad taaste-eesmärgid, ning kordab oma üleskutset seada taastamise osas eesmärgiks vähemalt 30 % ELi maa- ja merealadest¹, mida kõik liikmesriigid peaksid kogu oma territooriumil täielikult rakendama nii kaitsealadel kui ka väljaspool kaitsealasid elurikkuse ja ökosüsteemi vajaduste järgi, milles kajastuvad riigi eripärad; rõhutab, et taaste-eesmärkides tuleks tugineda ELi kehtivatele õigusaktidele ning et taastamisega seotud jõupingutused peaksid toetama võimalikult suurel määral looduslikku taastumist;
37. on seisukohal, et lisaks üldisele taaste-eesmärgile peaks ELi looduse taastamise kava seadusandlik ettepanek sisaldama samuti ökosüsteemide, elupaikade ja liigispetsiifilisi eesmärke ELi ja liikmesriikide tasandil nende ökosüsteemide põhjal, pöörates erilist tähelepanu ökosüsteemidele kahel eesmärgil – elurikkuse taastamine ning kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine; rõhutab, et õigusvahendis tuleks käsitleda metsi, rohumaid, märgalaid, turbaalaid, tolmeldajaid, vabalt voolavaid jõgesid, rannikualasid ja mereökosüsteeme; rõhutab, et pärast taastamist ei tohiks lubada ökosüsteemi seisundi halvenemist; on seisukohal, et taaste-eesmärkide edusamme tuleb korrapäraselt hinnata nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil, sealhulgas 2030. aastaks seatud eesmärkide vahe-eesmärkide abil;
38. rõhutab, et elurikkuse taastamisele pühendumuse suurendamiseks tuleks töötada välja positiivsed stiimulid ja osalusprotsessid;
39. rõhutab tungivalt seda, kui oluline on lõimida ELi looduse taastamise eesmärgid täielikult teiste asjaomaste poliitikate ja strateegiatega; kordab oma nõudmist, et loodaks metsade taastamise siduvad eesmärgid², sealhulgas metsade vahelise ühenduvuse suurendamiseks ja taastamiseks; nõuab, et metsade taastamise kavasse lisataks vähemalt 25 000 km ulatuses vabalt voolavate jõgede taastamine ELis tõkete eemaldamise abil ning lammide taastamine;
40. avaldab suurt kahetsust tolmeldajate arvu vähenemise pärast, mis on keskkonna tervise peamine näitaja; rõhutab, et selline vähenemine ei ole kaotus mitte ainult elurikkuse seisukohast, vaid kujutab endast samuti ohtu toiduga kindlustatusele; kordab oma resolutsioonis tolmeldajaid käsitleva ELi algatuse kohta väljendatud seisukohta ja nõuab algatuse kiiret läbivaatamist; rõhutab, et läbivaadatud algatus peaks sisaldama uut kogu ELi hõlmavat tolmeldajate seire raamistikku koos tugevate meetmete, tähtjaliste eesmärkide ja näitajatega, sh mõjuindikaatorid, ning vajaliku võimekuse

¹ Resolutsioon bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni (COP15) kohta.

² Resolutsioon ELi rolli kohta maailma metsade kaitsmisel ja taastamisel.

suurendamisega;

41. tuletab meelde oma 23. oktoobri 2019. aasta vastuväidet seoses mesilastele avalduva taimekaitsevahendite mõju hindamisega¹ ning avaldab kahetsust, et liikmesriigid ei ole võtnud ametlikult vastu Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) mesilasi käsitlevat juhenddokumenti; palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada, et Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) mesilasi käsitleva juhenddokumendi läbivaatamine ja tulevased rakendusaktid tagavad vähemalt 2013. aastal sätestatud kaitsetasemega võrdse taseme, et neis käsitletakse nii akuutset kui ka kroonilist toksilisust ja vastsete toksilisust ning looduslikke tolmeldajaid; rõhutab, et läbivaatamisel on vaja suuremat läbipaistvust; märgib, et EFSA kavandab oma modelleerimissüsteemi ApisRAM, mis arvestab eeldatavasti paremini meemesilaste bioloogiat kui BeeHAVE ja näib olevat vähem soodus huvide konflikti tekkeks;
42. rõhutab põllumajandusmaastike suure elurikkusega elementide tähtsust elurikkuse ja tolmeldajate kaitse ja taastamise seisukohast ning mesinike rolli; rõhutab, et neid eesmärke võib aidata täita ka rohealade suurendamine linnaaladel; palub liikmesriikidel lisada strateegiliste kavade eelnõudesse meetmed erinevatele tolmeldajate rühmadele;

Elurikkuse kadumise põhjused

43. rõhutab, et elurikkuse strateegia aastani 2030 meetmetes tuleb piisaval määral keskenduda kõigile viiele peamisele looduses toimuvaid muutuseid põhjustavale otsesele tegurile: muutused maa ja mere kasutamises, organismide otsene kasutamine, kliimamuutused, saaste ja invasiivsed võõrliigid. rõhutab, et samuti tuleks käsitleda muutuste aluspõhjuseid või kaudseid tegureid, näiteks mittesäästvad tootmis- ja tarbimisharjumused, rahvastiku dünaamika, kaubandus, tehnoloogilised uuendused ja juhtimismudelid;

Muutused maa ja mere kasutamises

44. rõhutab, et mulla elurikkus osutab elutähtsaid ökosüsteemi teenuseid ja leevendab kliimamuutuste mõju, mistõttu on see üks kõige olulisemaid maapealsete süsiniku sidujate elemente; juhib murega tähelepanu suurenevale mulla degradeerumisele ja konkreetsete ELi õigusaktide puudumisele selle teema kohta; tunnistab, et erinevates õigusaktides on mõned sätted, mis aitavad mullakaitsele kaudselt kaasa, kuid on seisukohal, et see on toonud ELis kaasa osalise kaitse ja väga killustatud juhtimise; palub seega komisjonil esitada täielikult subsidiaarsuse põhimõtet järgides seadusandliku ettepaneku ühise raamistiku loomiseks mulla kaitsmiseks ja säästlikuks kasutamiseks ning selle kaitse tõhusaks lõimiseks kõigisse asjakohastesse ELi poliitikatesse;
45. rõhutab, et sellises ühises mullaraamistikus tuleks käsitleda kõiki peamisi mullaga seonduvaid ohte, sealhulgas mulla elurikkuse kadumine, mulla orgaanilise ainese kadumine, saastumine, sooldumine, hapestumine, kõrbestumine, erosioon ja pinnase katmine; rõhutab vajadust lisada sellesse ühised mõisted, selged eesmärgid ja

¹ Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni määruse eelnõu kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 546/2011 taimekaitsevahendite mesilastele avalduva mõju hindamise osas (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0041).

- seireraamistik; toetab samuti konkreetse saastest puhastamise eesmärgi sätestamist;
46. rõhutab, et põllumajandussektori jaoks on väga oluline heas seisundis olev muld, sealhulgas mulla viljakus ja struktuur; toob välja negatiivse mõju, mida avaldavad mullale muu hulgas jätkusuutmatu põllumajandus ja metsandus, maakasutuse muutumine, ehitustegevus, katmine ja tööstusheidet; rõhutab, et kasutusele tuleks võtta raietööde ja põllumajanduse meetodid, mis kahjustavad mulda vähem;
 47. kutsub komisjoni üles vaatama läbi direktiiv 2010/75/EL¹ tööstusheidete kohta ning direktiiv 2006/21/EÜ² kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta, et käsitleda paremini tööstusest ja kaevandamisest tingitud pinnase degradeerumist; tuletab meelde oma üleskutset väljakaevatud pinnast käsitleva materjali taaskasutamise eesmärgi kehtestamiseks³;
 48. nõuab tungivalt, lähtudes ettevaatusprintsipiist ja ennetavate meetmete võtmise põhimõttest ning võttes arvesse ebatraditsiooniliste süsivesinike kaevandamiseks kasutatava hüdrofrakkimisega seotud riske ja selle negatiivset mõju kliimale, keskkonnale ja bioloogilisele mitmekesisusele, et ELis ei lubataks ühtegi uut hüdrofrakkimise tegevust ja peatataks kogu käimasolev tegevus;
 49. tuletab meelde, et EL on võtnud endale ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooniga (UNCCD) kohustuse saavutada 2030. aastaks olukord, kus pinnase seisund enam ei halvene⁴, kuid Euroopa Kontrollikoja eriaruandes⁵ järeldati, et tõenäoliselt seda eesmärki ei saavutata; avaldab kahetsust, et hoolimata ohust, mida kõrbestumine kujutab elurikkusele, mulla viljakusele, maa loomulikule vastupanuvõimele, toidu tootmisele ja vee kvaliteedile, ning hoolimata asjaolust, et 13 liikmesriiki on ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooni raames kinnitanud, et neid mõjutab kõrbestumine, ei tegele komisjon probleemi tõhusa lahendamisega; kutsub seetõttu komisjoni üles olema ambitsioonikam ja esitama viivitamatult kõrbestumist ja pinnase halvenemist käsitleva ELi tasandi strateegia;
 50. märgib, et ELis moodustavad linnastumine ja vaba aja veetmine 13 % kõigist loodust mõjutavatest surveteguritest ning 48 % kõigist merele avalduvatest surveteguritest⁶;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL, tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta direktiiv 2006/21/EÜ, kaevandustööstuse jäätmete käitlemise ja direktiivi 2004/35/EÜ muutmise kohta - Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni avaldus (ELT L 102, 11.4.2006, lk 15).

³ Euroopa Parlamendi 10. veebruari 2021. aasta resolutsioon uue ringmajanduse tegevuskava kohta (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0040).

⁴ ÜRO kõrbestumise tõkestamise konventsiooni osalised on määratlenud olukorra, kus pinnase seisund enam ei halvene, järgmiselt: olukord, kus ökosüsteemi funktsioonide ja teenuste toetamiseks ning toiduga kindlustatuse jaoks vajalike maaressursside kogus ja kvaliteet on stabiilne või kasvab täpsustatud ajalisel ja ruumilisel skaalal ja ökosüsteemides.

⁵ Euroopa Kontrollikoja 18. detsembri 2018. aasta eriaruanne „Kõrbestumine ELis: kasvav oht, mille tõkestamiseks tuleb rohkem tegutseda“.

⁶ „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018).

rõhutab, et linnade rohealad ja roheline taristu võivad pakkuda elurikkuse toetamiseks ökosüsteemi teenuseid ning toetada elanikkonna füüsilist ja vaimset heaolu;

51. toetab komisjoni kavatsust luua ELi platvorm linnade haljastamiseks; palub komisjonil seada konkreetsed ambitsioonikad siduvad eesmärgid linnade elurikkuse, looduspõhiste lahenduste ja ökosüsteemipõhiste lähenemiste ning rohelise taristu jaoks, mis tooks kasu nii inimestele kui ka metsloomadele ja toetaks üldisi elurikkuse eesmärgi; rõhutab vajadust lisada sellised meetmed nagu murukatuste minimaalne osakaal uutes hoonetes, linnapõllumajanduse toetamine, sealhulgas vajaduse korral viljapuude kasutamine, keemiliste pestitsiidide kasutamata jätmise tagamine ja väetiste kasutamise vähendamine ELi linnade haljasaladel ning haljasalade arvu suurendamine elanike arvu järgi, pöörates tähelepanu ka ebavõrdsusele haljasaladele juurdepääsu puhul; kutsub komisjoni ja liikmesriike lisaks laiendama linaaladel maismaa- ja merealade ökoloogilisi koridore, töötades sealhulgas välja rohelise taristu üleeuroopalise võrgu (TEN-G), mis on ühendatud üleeuroopalise loodusvõrgustikuga (TEN-N);

Organismide otsene kasutamine

52. väljendab oma toetust 2030. aasta eesmärkidele viia vähemalt 25 % põllumajandusmaast mahepõllumajandusliku juhtimise alla, mis peaks keskpikas kuni pikas perspektiivis kasvama; väljendab lisaks suurt heameelt eesmärgi üle tagada, et vähemalt 10 % põllumajandusmaast koosneks mitmekesisest maastikuelementidest, mida tuleks rakendada asjakohasel tasandil, et luua põllumajandusmaastikul ja selle vahel asuvate elupaikade vahel ökoloogiline ühendus; rõhutab, et mõlemad eesmärgid tuleks lisada ELi õigusaktidesse ning liikmesriigid peaksid neid rakendama, samuti tuleks need lisada ÜPP strateegiakavadesse;
53. märgib väga murelikult, et Euroopa Kontrollikoja põllumajandusmaa bioloogilist mitmekesisust käsitleva aruande kohaselt on ELis põllumajandusmaal liikide arv ja mitmekesisus pidevalt vähenenud; peab kahetsusväärseks asjaolu, et ELi elurikkuse strateegias aastani 2020 ei seatud põllumajandusele mõõdetavaid eesmärgi ja meetmeid, mis teeb edusammude hindamise keeruliseks; tuletab meelde, et ÜPP elurikkusega seotud kulutuste jälgimine ei ole olnud usaldusväärne ning ELi poliitika ja strateegiad ei ole omavahel kooskõlastatud, mille üks tagajärg on see, et need ei käsitle geneetilise mitmekesisuse vähenemist¹; kutsub komisjoni üles järgima Euroopa Kontrollikoja soovitusi põllumajandusmaa bioloogilise mitmekesisuse kohta ja tuginema ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 koostamisel saadud õppetundidele²;
54. rõhutab, et bioloogiline mitmekesisus on väga oluline toiduga kindlustatuse jaoks ELis; toonitab ELi põllumajandussektori olulist rolli tervislike, ohutute ja taskukohaste toiduainete tootmisel; rõhutab, et põllumajandustootjatel on selle strateegia edus keskne roll ning et see strateegia tuleks viia kooskõlla strateegia „Talust taldrikule“ meetmete, eesmärkide ja sihtidega;
55. on seisukohal, et ELi põllumajanduse muutmine on hädavajalik, et see oleks jätkusuutlik ja et tagatud oleks kõrged loomade heaolu standardid, mis on kooskõlas ökoloogilise ja kliimaülemineku, minimeerides fossiilsete ja keemiliste ainete

¹ Euroopa Kontrollikoja 5. juuni 2020. aasta eriaruanne „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

² *Idem*.

kasutamist ja antibiootikumiravi; rõhutab, et põllumajandus peaks panustama elurikkuse kaitsesse ja taastamisse;

56. peab potentsiaalseid sotsiaalmajanduslikke mõjusid silmas pidades hädavajalikuks, et põllumajandustootjad saaksid toetust, sealhulgas majanduslikku toetust ja koolitust jätkusuutlikele põllumajandussüsteemidele üleminekuks, et edendada agroökoloogilisi ja muid uuenduslikke jätkusuutlikke tavasid; rõhutab seega, kui oluline on tagada nende eesmärkideni jõudmiseks täpselt määratletud ja piisav rahaline toetus, sealhulgas mitmeaastase finantsraamistiku alusel, ning palub sellega seoses kasutada liikmesriikidel nimetatud eesmärkide täitmiseks ÜPP strateegiakavasid ja selle keskkonnasäästlike komponente, töötades samas välja kõigile kasulikke lahendusi elurikkuse kaitsmiseks;
57. palub komisjonil töötada eesmärkideni jõudmiseks välja strateegia kohalike väärtusahelate toetamiseks ning rõhutab, et väikesed põllumajandusettevõtted vajavad strateegiale panustamisel konkreetset tuge;
58. väljendab heameelt, et mahepõllumajandust on tunnustatud ühe olulise elemendina ELi teekonnal kestlikumate toidusüsteemide suunas, nimelt seoses elurikkusega seotud muredega, ning avaliku poliitika eesmärkide saavutamisel majandusarengu, maapiirkondade tööhõive, keskkonnakaitse ja kliimameetmete valdkonnas; rõhutab mahepõllumajanduse Euroopa tegevuskava tähtsust mahepõllumajanduse kasutuselevõtu suurendamisel;
59. toonitab, et mahepõllumajandusliku toidu tootmisega peavad kaasnema turupõhised ja tarneahela arengud ning meetmed, mis stimuleerivad nõudlust mahepõllumajandusliku toidu järele, sealhulgas riigihangete ja mitmesuguste müügiedendusmeetmete, teadusuuringute, innovatsiooni, koolituse ja teaduslike teadmiste siirde kaudu, mille eesmärk on toetada mahepõllumajanduslike toodete turu stabiilsust ja põllumajandustootjate õiglast tasustamist ning edendada noori mahepõllumajandustootjaid toetavaid meetmeid; rõhutab kogu mahepõllumajandusliku toiduahela arendamise vajadust, et võimaldada ELi mahepõllumajanduslike toodete kohalikku töötlemist ja levitamist;
60. märgib, et liikmesriigid panustavad olenevalt oma mahepõllumajandussektori arengutasemest kogu liitu hõlmavate eesmärkide saavutamisse erinevalt ja nõuab seetõttu riiklike eesmärkide määratlemist; rõhutab, et neid eesmärke ei saavutata ilma tugeva rahalise toetuse, kindlate koolitusprogrammide ja nõustamisteenusteta; kutsub liikmesriike üles vastavalt muutma oma ÜPP strateegiakavasid ning komisjoni tagama, et need strateegiakavad oleksid seatud ülesannete kõrgusel;
61. tuletab meelde, kui oluline on elurikkuse strateegia meetmete edendamiseks kollektiivse lähenemise soodustamine ja selle mitmekordistava mõju ära kasutamine, ning kutsub komisjoni üles edendama ja toetama ühistuid, sh põllumajandus- ja toiduühistuid, elurikkuse kaitsmise meetmete ühisel rakendamisel;
62. rõhutab, et ÜPP peaks põllumaa elurikkuse kaitsmisel ja edendamisel mängima kesksel rollil koos muu Euroopa rohelise kokkuleppe poliitikaga; avaldab kahetsust, et ÜPP ei ole olnud elurikkuse aastakümnete pikkuse vähenemise tagasipööramisel tõhus; tuletab meelde, et põllumajanduse tootlikkus ja vastupidavus sõltuvad elurikkusest, mis on äärmiselt oluline, tagamaks meie toidusüsteemide ja toiduga kindlustatuse pikaajalist

kestlikkust ja vastupanuvõimet; on seisukohal, et ÜPP eri reformidega tehtud väikesed muudatused ei ole saatnud põllumajandustootjatele tugevat signaali, et nad peaksid oma tavadis muutma, ning on arvamusel, et kliima- ja elurikkuse kriisides saadud kogemustel ja nendega seotud prognoosidel põhinevad suured muudatused on vajalikud;

63. kordab, et ÜPP peaks olema täielikult kooskõlas ELi suuremate kliima- ja elurikkuse eesmärkidega; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kasutaksid ÜPP strateegiakavasid, et saavutada ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 ja strateegia „Talust taldrikule“ eesmärgid, sealhulgas elurikkust soodustavate ja agroökoloogiliste lähenemiste süvalaiendamise osas, ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid kehtestaksid nõuetele vastavuse standardite kindlaksmääramisel ambitsioonikad kestlikkuse ja elurikkuse lähtetingimused ning tagaksid meetmete, eriti ökokavade ning põllumajanduse keskkonna- ja kliimameetmete ambitsioonika ja kiire väljatöötamise ja kasutuselevõtu; rõhutab, et taastamiseks tuleks eraldada piisavad rahalised vahendid; palub liikmesriikidel lähtuda nende eesmärkide saavutamisel komisjoni soovitustest;
64. palub liikmesriikidel töötada välja vajalikud meetmed suure elurikkusega maastikuelementide kohta, eelkõige ÜPP strateegiakavade raames, kasutades näiteks hekke või puhverribasid, mille eesmärk peaks samuti olema elupaikade ökoloogilise ühenduvuse edendamine ja roheliste koridoride loomine;
65. rõhutab vajadust tugevdada ÜPP seireraamistikku, sealhulgas selle mõju mõõtmiseks usaldusväärsemate näitajate väljatöötamise kaudu; palub komisjonil viia pärast riiklike strateegikavade heakskiitmist läbi sõltumatu hindamise nende eeldatava kogumõju kohta; kutsub komisjoni üles võtma asjakohaseid meetmeid, kui selles analüüsis peetakse Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks tehtavaid pingutusi ebapiisavaks, näiteks paluda liikmesriikidel muuta oma strateegiakavasid või vaadata vahekokkuvõtte raames üle ÜPP strateegiakava määrus;
66. rõhutab tasakaalustatud toitumise tähtsust; on seisukohal, et komisjon ja liikmesriigid peaksid hõlbustama tervisliku ja tasakaalustatud toitumise omaks võtmist, kehtestades samal ajal asjakohased meetmed põllumajandustootjate abistamiseks selles üleminekus, võttes nõuetekohaselt arvesse vajadust kaitsta ELi põllumajandusettevõtete majanduslikku kestlikkust;
67. peab kahetsusväärseks asjaolu, et põllumajandusliku tootmise ja tarbimise käigus keskendutakse üha enam piiratud hulga põllumajanduskultuuridele ning nende seas piiratud hulga sortidele ja genotüüpidele; toonitab, et geneetilise varieeruvuse täiustamine ja säilitamine looduslike vahenditega on ülioluline, et edendada põllumajanduslike ökosüsteemide mitmekesisust ning säilitada kohalikke geneetilisi ressursse, eelkõige lahenduste kogumina, et seista silmitsi keskkonnaprobleemide ja kliimamuutusega; rõhutab, et oluline on kasutada kohalikke tõugusid ja liike, kes sobivad kohaliku ökosüsteemi kõige paremini;
68. palub komisjonil hinnata, kas looduskapitali arvestamise väljatöötamine võiks piirata ja ratsionaliseerida ressursside kasutamist ja mõju ökosüsteemidele ning aidata seeläbi elurikkuse kadumist peatada ja tagasi pöörata; väljendab siiski kahtlust looduse väärtuse täpse kvantitatiivse mõõtmise teostatavuse osas ja rõhutab, et loodus on väärtus omaette; palub komisjonil anda selles osas täiendavat teavet võimaliku rahvusvahelise looduskapitali arvestamise algatuse kohta;

69. kutsub liikmesriike üles töötama oma ÜPP strateegiakavade raames välja vajalikke meetmeid, et edendada elurikkaid alasid, sealhulgas maastikuelemente, eesmärgiga saavutada ala, mis moodustab vähemalt 10 % elurikkusele kasulike suure mitmekesisusega aladest, näiteks hekid, puhverribad, kemikaalivabad alad ja ajutine kesa, samuti pikaajaliselt elurikkusele pühendatav ulatuslik põllumajandusmaa, ning edendada elupaikade omavahelist seotust ja roheliste koridoride loomist nii palju kui võimalik, et elurikkuse potentsiaali maksimeerida;
70. märgib, et karusnahatoodang, millega kaasneb tuhandete sarnase genotüübiga kodustamata loomade kinnihoidmine üksteise lähedal kroonilise stressi tingimustes, võib olulisel määral kahjustada loomade heaolu ja suurendada nende vastuvõtlikkust nakkushaigustele, sealhulgas zoonoosidele, nagu on juhtunud COVID-19 ja naaritsa puhul;
71. avaldab kahetsust, et EL ei ole saavutanud endale seatud eesmärki pidada 2020. aastaks täielikult kinni maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemest, mis on üks peamistest ühise kalanduspoliitika eesmärkidest; rõhutab, et kõik kalapopulatsioonid tuleks taastada selliselt, et need ületaksid maksimaalse jätkusuutliku saagikuse taseme, järgides samas ettevaatuspõhimõtet ning tagades, et populatsiooni vanuseline ja suuruseline koosseis annaks tunnistust ressursside heast seisukorrast; palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta endale kohustuseks mereelupaikade ja kalavarude täieliku taastamise, pidades kinni maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemest ning kasutades kalavarude majandamisel viivitamatult ökosüsteemidel põhinevat lähenemist, et parandada selektiivsust ja aidata kaasa mittesihtliikide püsijäämisele ning leevendada selle lähenemise rakendamisel kalanduse mõju mere ökosüsteemidele, piirates sealhulgas kahjulikult mõjuvaid tavasid või kasutusviise;
72. tuletab samuti meelde, et uue tehniliste meetmete määruse¹ kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande 31. detsembriks 2020 ning juhul, kui on tõendeid, et eesmäärke ja sihte ei ole saavutatud, võib komisjon teha ettepaneku meetmete võtmiseks;
73. palub komisjonil tegeleda ookeanide olukorra halvenemise, eutrofeerumise ja hapestumisega, esitades ambitsioonika tegevuskava mere ökosüsteemide kaitseks ja kalavarude kaitseks; on seisukohal, et võtta tuleks kõik meetmed, sealhulgas võtta vastu õigusaktid, et vähendada majandustegevuse ja muude tegevuste võimalikku negatiivset mõju mereelupaikadele;
74. rõhutab, et oluline on luua kalavarude taastamise alad või püügikeelupiirkonnad, et kalapopulatsioonid saaksid taastuda, sealhulgas kudemisaladel ja noorkalade elualadel; rõhutab, et püügikeelupiirkondades on oluline keelata igasugune kalapüük ja muu püügitegevus;
75. toetab kindlalt ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi täisleppimatuse eesmärki; juhib tähelepanu sellele, et ebaseaduslikul, teatamata ja reguleerimata kalapüügil on äärmiselt negatiivne mõju kalavarude olukorrale, mereökosüsteemidele, elurikkusele ja ELi kalurite konkurentsivõimele; nõuab suuremat kooskõla ELi

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1241, mis käsitleb kalavarude ja mereökosüsteemide kaitsmist tehniliste meetmete abil (ELT L 198, 25.7.2019, lk 105).

kaubandus- ja kalanduspoliitika vahel, et tagada tõhus võitlus ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu;

76. palub komisjonil kasutada ökosüsteemil põhinevat lähenemist kõigi mere elurikkuse kadumise põhjuste puhul, milles võetakse arvesse kalapüügi survet kalavarudele, elurikkusele ja mere ökosüsteemidele, kuid ka muid tegureid, nagu reostus, kliimamuutused, laevandus ning rannikuäärsed ja kaldalähedased kasutusalaad, sealhulgas kalapüügi ja teiste merendustegevuste ökosüsteemile avalduva mõju hindamise kaudu, kus võetakse arvesse ökosüsteemide suutlikkust toetada kliimamuutuse mõju leevendamist ja nendega kohanemist ning saaklooma ja kiskjate vastastikust mõju;
77. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma meetmeid selliste kalapüügi, lossimise ja tapmise meetodite väljatöötamise ja rakendamise edendamiseks, mis tagaks parema heaolu ja milles lähtutakse parimatest olemasolevatest teadusandmetest;
78. on seisukohal, et oluline on tagada kalakasvatustavade jätkusuutlikkus ja see, et kalade heaolu tase oleks nende raames kõrge; usub, et vesiviljeluse toodang peaks põhinema kestlikel tootmismeetoditel, näiteks ekstensiivsed meetodid ja vetikate, kahepoolmeliste, tiigikasvatussüsteemide ja vesiviljeluslaguunide kasutamine, mis võivad pakkuda olulisi ökosüsteemi funktsioone ja teenuseid, sealhulgas märgalade elupaikade säilitamine ning lisaks madalamatele süsinikdioksiidi heitmetele ja toitumisele ka ressursidele ja elurikkusele avalduva surve vähendamine; väljendab muret kalapüügi pärast, mille ainus eesmärk on toidus kasvatatavate lihasööjate kalade söötmine, ning on seisukohal, et see kalapüügitava tuleks järk-järgult kaotada ja asendada jätkusuutlike alternatiividega; rõhutab vajadust tagada, et vesiviljelusega seotud haldusmenetlused on selged ja et neid saab täielikult rakendada; palub komisjonil uuendada vajaduse korral oma suuniseid vesiviljeluse ja Natura 2000 alade kohta;
79. märgib murelikult, et ELi rannikuvetes jätkub merepõhja laialdane füüsiline häirimine, eelkõige põhjatraalimise tõttu¹, mille ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon on määratlenud püügivahendina, mis annab kõige suurema osa aastasest tagasiheitest, ning et see avaldab merepõhjale väga kahjulikku mõju olenevalt püügitegevusest ja kalapüügipiirkondade eripärast²; tuletab meelde, et põhjatraalimine on üks levinumaid püügiviise ELis³; tuletab meelde kehtivat nõuet lõpetada püük põhjapüügivahenditega sügavamal kui 400 m piirkondades, kus on teadaolevalt või tõenäoliselt olemas ohualtid mereökosüsteemid; palub komisjonil ja liikmesriikidel seega tagada määruse (EL) 2016/2336⁴ täielik ja tõhus rakendamine, sealhulgas seoses veetaluste mägedega;

¹ Euroopa Keskkonnaameti aruanne „Meresõnumid II“, lk 34.

² FAO 19. veebruari 2019. aasta kalanduse ja vesiviljeluse tehniline dokument „A third assessment of global marine fisheries discards“ (Kolmas hinnang ülemaailmse merekalapüügi tagasiheite kohta).

³ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne „Põllumajandusmaa bioloogiline mitmekesisus: ÜPP ei ole aidanud vähenemist peatada“.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2336, millega kehtestatakse süvamere kalavarude püügi eritingimused Kirde-Atlandil ja kalapüügisätteid Kirde-Atlandi rahvusvahelistes vetes ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 2347/2002 (ELT L 354, 23.12.2016, lk 1).

kutsub komisjoni lisaks Vahemere piirangutele¹ piirama vajaduse korral, kui see on ranniku ökosüsteemide kaitsmiseks vajalik, põhjatraalimise kasutamist muudel rannikualadel, sealhulgas kalavarude säilitamise ja mereökosüsteemide kaitsmise kavandatavas tegevuskavas, et tagada kõige jätkusuutlikum ja vähem kahjustav tegevus;

80. rõhutab, et kalavarude majandamise kavades tuleks arvesse võtta teadusuuringute tulemusi kalapüügitavade mõju kohta liikidele, elupaikadele, ookeanide elurikkusele ja merekeskkonnale ning aidata leida lahendusi tuvastatud negatiivsete mõjude kõrvaldamiseks, sealhulgas nende tavade kasutamise piiramiseks või uute tehnoloogiliste leevendavate lahenduste kasutuselevõtuks; rõhutab lisaks, et tundlike liikide kaaspüük tuleks kõrvaldada või vähendada tasemeni, mis võimaldab täielikku taastumist, ning merepõhja elupaikade kahjustamist tuleks minimeerida;
81. kutsub komisjoni üles koostama supertraaleri määratluse ja kaaluma selliste meetmete kasutamist, mis piiraksid nende tegevust ELi vetes, keelustades eelkõige nende tegevuse kaitsealadel;
82. on seisukohal, et hea koostöö loomine kolmandate riikidega, eriti naaberriikidega, on hädavajalik, sealhulgas selleks, et edendada ELi välistes vetes samaväärselt kalavarude seiret, et tagada piiriülestes mereelupaikades terve ökosüsteem;
83. tuletab meelde, et ühine kalanduspoliitika ja kalanduskontrolli käsitlev määrus² annavad ELile reguleeriva raamistiku koos konkreetsete kalanduse jaoks mõeldud vahenditega; väljendab vajadust tagada sinise majanduse ökoloogilistele tavadele üleminekust mõjutatud kalurite jaoks sotsiaalmajanduslik jätkusuutlikkus, sealhulgas täita sellega seotud koolitusvajadused; rõhutab, et nendele eesmärkidele tuleb tagada piisav rahastus Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi ning programmi „Euroopa horisont“ kaudu;
84. palub, et nõukogu avalikustaks ennetavalt kõik lubatud kogupüügi määruste vastuvõtmisega seotud dokumendid kooskõlas Euroopa Ombudsmani soovitusega juhtumi 640/2019/FP kohta;
85. soovitab andmeid pidevalt koguda, et hinnata paremini kestlikkuse kriteeriume ning vältida kalastusvööndite loomist kohtades, kus asub haavatavaid mereökosüsteeme;
86. rõhutab, et kaitsealade peamine ülesanne peab olema keskkonnakaitse ja taastamine ning seda eesmärki ei tohiks nendel aladel ühegi tegevusega kahjustada; palub komisjonil ja liikmesriikidel keelata merekaitsealadel kahjulik inimtegevus; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et riiklikes merealade ruumilistes plaanides käsitletakse liikide ja elupaikade tundlikkust inimsurve suhtes kõigil merealadel;
87. rõhutab, et oluline on olemasolevaid merekaitsealasid tugevdada ja neid tõhusalt rakendada, seda eelkõige elurikkuse koondumispaikades; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koostama esmajärjekorras nende alade konkreetset majandamiskavad,

¹ Nõukogu 21. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1967/2006, mis käsitleb Vahemere kalavarude säästva kasutamise majandamismeetmeid, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2847/93 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1626/94 (ELT L 409, 30.12.2006, lk 11).

² Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1).

- määratledes selged kaitse-eesmärgid ning tõhusad seire-, järelevalve- ja kontrollimeetmed; nõuab tungivalt, et liikmesriigid kiirendaksid ühise kalanduspoliitika artikli 11 kohaste ühiste soovitude väljatöötamist ja esitamist oma merekaitsealade kalavarude majandamiseks; on seisukohal, et kliimamuutuste mõju mereliikidele tuleks täielikult arvesse võtta; palub komisjonil esitada lisaks koostöös liikmesriikidega kriteeriumid ja suunised merekaitsealade asjakohaseks haldusjuhtimiseks, sealhulgas ökoloogilistes koridorides, milles lähtutakse parimatest olemasolevatest teadusandmetest ning hõlbustada liikmesriikide vahelist koostööd;
88. palub komisjonil arvestada rahvusvahelistes eesmärkides merekaitsealasid ainult siis, kui neid juhitakse asjakohaselt;
 89. on seisukohal, et uued merekaitsealad tuleks lisada Natura 2000 raamistikku ning et tuleks edendada ökoloogilist ühenduvust;
 90. rõhutab, et edukad merekaitsealad toovad märkimisväärset sotsiaalmajanduslikku kasu, eriti rannikukogukondadele ning kalandus- ja turismisektorile, ning et merekaitsealad võivad täita kalavarude taastootmise peamisi ökoloogilisi funktsioone ja parandada nende vastupidavust;
 91. rõhutab, et ELi uus metsastrateegia peab olema kooskõlas ja järjepidev Euroopa kliimaseaduse ja elurikkuse strateegiaga aastani 2030; rõhutab vajadust tervikliku ja järjepideva ELi metsastrateegia järele, mis tugevdaks ELi metsade ja metsandussektori mitmeotstarbelist rolli ning edendaks metsade kaugeleulatuvat keskkonnaalast, ühiskondlikku ja majanduslikku kasu, järgides seejuures täielikult ELi kliima- ja keskkonnanõuandeid; rõhutab vajadust seada uues ELi metsastrateegias selgelt esmatähtsaks kliima ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja taastamine kui kesksed ja omavahel seotud eesmärgid; nõuab, et looduse taastamiskavasse lisataks metsaökosüsteemide kaitseks ja taastamiseks konkreetseid siduvad eesmärgid, mis tuleks hõlmata ka ELi metsastrateegiasse; on seisukohal, et arvesse tuleks võtta kohaliku, piirkondliku ja liikmesriigi tasandi erinevaid olusid;
 92. kordab oma 8. oktoobri 2020. aasta seisukohta ELi metsastrateegia kohta, et kõnealune strateegia peaks olema ühendav lüli riiklike metsa- ja agrometsanduspoliitika ning ELi metsade ja agrometsadega seotud eesmärkide vahel, tunnustades nii vajadust austada riikide pädevust kui ka vajadust panustada ELi laiemate eesmärkide saavutamisse; rõhutab seetõttu, et ELi metsastrateegia peab järgima subsidiaarsuse põhimõtet ja tunnustama ELi pädevust keskkonnakaitse valdkonnas; tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 191 kohaselt peab ELi keskkonnapolitiitika muu hulgas panustama keskkonna kvaliteedi säilitamisse, kaitsmisse ja edendamisse ning loodusressursside kaalutletud ja mõistlikku kasutamisse; tuletab meelde, et metsi ja metsade majandamist mõjutavad mitmed ELi õigusaktid;
 93. kutsub ELi ja liikmesriike üles tagama oma sise- ja välispoliitikas metsade keskkonnakaitse kõrgeimad standardid;
 94. rõhutab, et uus ELi metsastrateegia peaks edendama kestlikku metsamajandamist, ning rõhutab, kui oluline on metsade kestlikku majandamist tasakaalustatud viisil tugevdada, et tagada metsa ökosüsteemide tervis, vastupanuvõime kliimamuutuste suhtes ja pikaajalisus ning metsade multifunktsionaalse rolli säilitamine; märgib, et meie metsade säilitamine ja kestlik majandamine on meie üldise heaolu keskne osa, kuna metsad

tagavad puhkuse, tervise ja haridusega seotud üldhuvitegevuse, ning tunnistab, et kestlik metsamajandamine edendab Euroopa metsade elurikkuse kaitset; tuletab meelde, et EL ja selle liikmesriigid on kohustunud kohaldama säästva metsamajandamise määratlust ja põhimõtteid;

95. rõhutab metsade rolli ELi kliimaeesmärkide täitmisel; on seisukohal, et esikohale tuleks seada metsa ja muude biomassiressursside ringlusse võttev ja astmeline kasutamine, kus ei tehta kompromisse teaduspõhiste kaitse- ja taastamistegevuste ja kliimameetmetega; on seisukohal, et puidu ehitusmaterjalina kasutamine on selle kohta üks hea näide;
96. rõhutab ÜPP agrometsandus- ja metsastamismeetmete otsustavat tähtsust ning ergutab metsandusmeetmete jätkuvust kooskõlas ELi metsastrateegiaga;
97. rõhutab vastupanuvõimeliste ja heas seisundis metsa ökosüsteemide, sealhulgas loomastiku ja taimestiku tähtsust metsade pakutavate mitmete selliste ökosüsteemi teenustega varustamise säilitamisel ja tõhustamisel, nagu elurikkus, puhas õhk ja vesi, heas seisundis pinnas ja puit ning muud toorained; juhib tähelepanu asjaolule, et ELi keskkonna-, kliima- ja elurikkuse alaste eesmärkide saavutamine ei ole võimalik ilma mitmeotstarbeliste, heas seisundis ja säästvalt majandatud metsade ja metsanduseta, mille puhul rakendatakse pikka perspektiivi;
98. juhib tähelepanu vajadusele töötada välja ühtne lähenemisviis elurikkuse kaitse ja kliimakaitse ühendamisele edukas metsandussektoris ja kestlikus biomajanduses;
99. tunnistab, et säästvalt majandatud metsadest saadud puidu ja puittoodete kasutamine aitab liikuda CO₂-neutraalse majanduse suunas ja arendada ringbiomajandust;
100. rõhutab vajadust vaadata läbi ja viia energia tootmiseks biomassi kasutamist käsitlevad ELi reeglid vastavusse ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ja Euroopa kliimaseaduse eesmärkidega, eelkõige taastuenergia direktiivi ja taksonoomia määruse kohaste delegeeritud õigusaktide raames;
101. väljendab heameelt kohustuse üle istutada ELis veel vähemalt kolm miljardit puud; rõhutab, et ELi puude istutamise algatused peaksid kooskõlas uusimate teaduslike teadmistega põhinema selgetel ökoloogilistel põhimõtetel, püsimeetsastamisel, jätkusuutlikul metsauuendusel, linna- ja linnalähedaste alade haljastamisel, taastamisel, ühenduvuse ja agrometsanduse edendamisel; kutsub komisjoni üles tagama, et neid algatusi viiakse ellu ainult viisil, mis on kooskõlas elurikkuse eesmärkidega ja mis soodustab nende saavutamist, veendudes, et istutamise ees ei asendata vanu metsi ega suure elurikkusega metsasid ning aidatakse kaasa segametsade vastupidavuse ja hea seisundi saavutamisele;
102. tuletab meelde seisukohtasid, mille parlament esitas oma resolutsioonis ELi õigusraamistiku kohta ELi põhjustatava ülemaailmse raadamise peatamiseks ja tagasipööramiseks; kutsub komisjoni üles esitama viivitamata ettepanek ELi õigusraamistiku kohta, mis põhineb kohustuslikul hoolsuskohustusel, mis tagab, et väärtusahelad on jätkusuutlikud ning ELi turule lastavad tooted või kaubad ei tuleneks metsade raadamisest, metsa seisundi halvenemisest, ökosüsteemi muutumisest või halvenemisest või inimõiguste rikkumisest ega põhjustaks seda; märgib, et sellist ELi õigusraamistikku tuleks laiendada ka muudele suure süsinikuvaru ja elurikkusega ökosüsteemidele peale metsade, nagu mere- ja rannikuökosüsteemid, märgalad,

turbaalad ja savannid, et vältida surve ümbersuunamist nendele maastikele;

103. palub komisjonil uurida võimalust luua õigusraamistik, eelkõige Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames, mis võimaldaks keelata kauplemist teatavate toorainete, toodete ja teenustega, mis ohustavad elurikkust;
104. rõhutab, et ELi tootmise ja tarbimise keskkonnajalajälge tuleks kiiresti vähendada, et jääda planeedi taluvuspiiridesse; palub komisjonil teha ettepaneku siduvate ELi eesmärkide kohta 2030. aastaks, et vähendada olulisel määral ELi materjalide ja tarbimise ökoloogilist jalajälge ning viia see 2050. aastaks vastavusse planeedi taluvuspiiridega¹; toetab komisjoni olelusingipõhist lähenemist, et mõõta toodete ja organisatsioonide keskkonnajalajälge; on seisukohal, et plasti tootmist ja kasutamist tuleks vähendada; on seisukohal, et ökosüsteeme ja nende elurikkust mõjutav ja kasutatav majandustegevus peaks sisaldama kõiki võimalikke kaitsemeetmeid, et leevendada nende negatiivset mõju ökosüsteemidele;

Kliimamuutused

105. tunneb muret asjaolu pärast, et enamik maismaaliikide levialasid väheneb märkimisväärselt stsenaariumi juures, mille kohaselt toimub ülemaailmne soojenemine 1,5–2 °C, ning mereliigid on samaväärses ohus, eriti kuna praeguse trajektoori korral ületatakse tõenäoliselt nimetatud temperatuuri tõus; kordab seega, et ELi ambitsioone tuleb märkimisväärselt tõsta, seades kliimamuutuste leevendamise eesmärkide saavutamisel ja kohanemisstrateegiatel prioriteediks looduspõhised lahendused ja ökosüsteemipõhised lähenemised, ning suurendada tuleb ka maismaa ja mereliste looduslike süsiniku sidujate kaitset ELis täiendava meetmena, et vähendada kasvuhooonegaaside heitkoguseid;
106. kutsub komisjoni üles hindama kliimamuutuste mõju liikide arvukusele ja geograafilisele levikule, võtma seda hinnangut arvesse ELi elurikkuse strateegia aastaks 2030 rakendamisel ning aitama liikmesriikidel lisada tulemused oma riiklikesse poliitikatesse ja tulevikus loodusdirektiivide kohasesse aruandlusse;
107. rõhutab, et tervetel ookeani ökosüsteemidel on oluline roll elurikkuse kadumise peatamisel ja tagasipööramisel ning kliimamuutuse mõju leevendamisel; nõuab süsinikurikaste ookeani elupaikade säilitamist ja taastamist, et edendada süsiniku talletamist, rannikute kaitset ning mereliikide ja kalavarude vastupanuvõimet kliimamuutuste suhtes; nõuab lisaks nende kaasamist tõhusalt juhitud merekaitsealadel;
108. palub komisjonil pärast Euroopa kliimaseaduse² vastuvõtmist ning arvestades looduslike süsiniku sidujate olulist rolli kliimanetraalsuse saavutamisel esitada ambitsioonikas teaduspõhine ELi eesmärk aastaks 2030, et kõrvaldada looduslikest süsiniku sidujatest kasvuhooonegaaside heitkogused, mis peaks olema kooskõlas ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ja sätestatud õigusaktides; tuleb lisaks meelde, et heitkoguste kiire vähendamine peab jääma esmatähtsaks;

¹ Resolutsioon uue ringmajanduse tegevuskava kohta.

² Esialgne kokkulepe Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse osas, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimaseadus) (COM(2020)0080 – C9-0077/2020 – 2020/0036(COD)).

109. kutsub komisjoni üles esitlema võimalikult ruttu kliimat ja elurikkust käsitlevat pikaajalist ELi tegevuskava ning vastavaid eesmärke, millega parandatakse koordineerimist ja tagatakse tulevaste meetmete sidusus, kestlikkus ja omavaheline ühendatus ning millesse hõlmatakse 2020. aasta järgse elurikkuse raamistiku ja Pariisi kokkuleppe kohased kohustused, riiklikult kindlaksmääratud panused ja kestliku arengu eesmärgid; rõhutab, et oluline on kliima- ja elurikkuse kavade seire, aruandlus ja läbivaatamine võimalikult ruttu ametlikult kooskõlastada; rõhutab, et vastupidavad ja heas seisundis ökosüsteemid on kliimamuutustega võitlemisel ja nendega kohanemisel ääretult olulised ning Euroopa kliimapakti raames võetavate meetmete raames tuleks tagada sünergia elurikkuse ja kliimapoliitika vahel;
110. tervitab kliimamuutustega kohanemist käsitlevat uut ELi strateegiat; on seisukohal, et kohanemisstrateegia raames võetud meetmed peaksid olema täielikult kooskõlas elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ning liidu kodanikukaitse mehhanismi kohaste loodusõnnetuste ennetamise ja nendeks valmisoleku meetmetega;
111. toetab lisaks bioloogilise mitmekesisuse konventsioonis määratletud ökosüsteemil põhinevat lähenemist, mis pakub maa, vee ja elusressursside ühtseks haldamiseks terviklikku strateegiat, millega edendatakse õiglasel viisil säilitamist ja kestlikku kasutamist;
112. rõhutab, et termin „looduspõhised lahendused“ tuleks paremini määratleda ning selle määratlusega tuleks tagada, et ei kahjustata elurikkust ja ökosüsteemide terviklikkust; nõuab seega, et ELi tasandil töötataks looduspõhiste lahenduste kasutamise kohta välja selgem määratlus ning suunised ja vahendid, et maksimeerida looduse ühenduvust ning kasu ja sünergiat elurikkuse säilitamise ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise vahel;
113. märgib, et looduspõhised lahendused puuduvad endiselt paljudest riiklikest kliimastrateegiatest; on seisukohal, et mitut sidusrühma hõlmav looduspõhiste lahenduste platvorm võiks aidata suurendada elurikkuse ja kliimamuutuste mitmepoolsete rahvusvaheliste konventsioonide sünergiat ning toetada kestliku arengu eesmärkide saavutamist;

Reostus

114. peab kiiduväärseks, et komisjon on kehtestanud eesmärgid, mille kohaselt tuleb ohtlikumate ja keemiliste pestitsiidide kasutamist vähendada 50 % ja väetiste põhjustatud toitainete kadu 50 % – mille tulemusel väheneb väetiste kasutamine aastaks 2030 vähemalt 20 % –, ja mis kõik tuleks sätestada õigusaktides ning vaadata 2030. aasta järgseks ajavahemikuks läbi, et jätkata vähendamist ja võtta pikaajalisi kohustusi; nõuab nende eesmärkide tõhusat hindamist konkreetsete vahe-eesmärkide põhjal;
115. kutsub komisjoni üles seadma nende eesmärkide jaoks selged ja kaugeleulatuvad sihid ning määrama koos liikmesriikidega kindlaks õiglase panuse, mille iga liikmesriik peab kogu ELi hõlmavate eesmärkide saavutamiseks andma ja mille puhul võetakse arvesse, et riikide lähtekohad ja olud on erinevad; nõuab, et iga liikmesriik peaks võtma oma eesmärkide täitmiseks jõulisi meetmeid;
116. on vastu toimeaine glüfosaadi uuesti lubamisele pärast 31. detsembrist 2022; kutsub

kõiki liikmesriike üles tegema asjakohaseid ettevalmistustöid, et pakkuda kõigile põllumajandustootjatele pärast glüfosaadi keelustamist toimivaid alternatiivseid lahendusi;

117. tuletab meelde oma 16. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni pestitsiididele lubade andmise ELi menetluse kohta¹ ning loodab, et komisjon ja liikmesriigid vastaksid viivitamata kõikidele selles sisalduvatele parlamendi üleskutsetele; palub komisjonil lisada taimekaitsevahendite raamistiku rakendusmeetmete läbivaatamisel sellesse sätted, millega toetatakse kogu ELi hõlmavat pestitsiidide vähendamise eesmärgi saavutamist, näiteks pestitsiidide turulepääsu võimaldamise keskkonnakriteeriumide tugevdamise ja selgitamise kaudu; rõhutab, et heakskiitmisotsust ei tohiks teha, kui Euroopa Toiduohutusamet leiab, et keskkonnale avaldub lubamatu mõju; palub komisjonil muuta regulatiivsed riskiandmed läbipaistvamaks ja kättesaadavamaks;
118. on seisukohal, et määruse (EÜ) nr 1107/2009² artikli 53 lõikes 1 ette nähtud erandit tuleks selgitada ja seda tuleks kohaldada ainult tervislikel ja keskkonnaalastel põhjustel; taunib, et seda erandit kasutatakse kolme neonikotinoidi välitingimustes kasutamise keelu õõnestamiseks;
119. palub komisjonil viia kiiresti lõpule direktiivi 2009/128/EÜ (millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks³), sealhulgas direktiiviga kehtestatud pestitsiidide vähendamise eesmärkide läbivaatamine, ning võtta kõik meetmed tagamaks, et liikmesriigid pühenduksid selle rakendamisele, sealhulgas oma riiklikes tegevuskavades;
120. märgib, et pestitsiidide laialdane kasutamine tekitab pestitsiidide resistentsust, mis on suur probleem, mis muudab pestitsiidid vähem tõhusaks; juhib tähelepanu sellele, et üha ulatuslikum pestitsiidide kasutamine ja sõltuvus neist toob põllumajandustootjatele kaasa suured kulud; märgib, et elurikkuse kadumise ja kahjurite resistentsuse vältimiseks tuleks järgida meetmehierarhiat kooskõlas direktiivi 2009/128/EÜ III lisas sätestatud integreeritud taimekaitse kaheksa põhimõttega, mille kohaselt võib keemilisi pestitsiide kasutada ainult viimase abinõuna;
121. väljendab kahetsust, et kemikaalide mõju keskkonnale ja elurikkusele kiputakse REACH-määruse kohase autoriseerimismenetluse käigus sotsiaal-majanduslikus analüüsis alahindama ja alaväärtustama; väljendab seoses keskkonnale negatiivselt mõjuvate või keskkonnaalaste näitajate kohta puuduvate ohutusandmetega muret ohtlike kemikaalide jätkuva kasutamise ja lubamise pärast; kutsub komisjoni üles võtma riskijuhina rohkem arvesse kemikaalide mõju keskkonnale ja elurikkusele, sealhulgas nende püsivat ja pikaajalist mõju;
122. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kolmandatest riikidest imporditud põllumajandustoodete puhul võrdsed standardid ja tõhusa kontrolli;

¹ ELT C 411, 27.11.2020, lk 48.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009, taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks (ELT L 309, 24.11.2009, lk 71).

123. palub komisjonil vaadata läbi määruse (EÜ) nr 396/2005 pestitsiidide jääkide piirnormide kohta¹, et lisada õigusakti kriteeriumidena loomade tervise- ja keskkonnariskid;
124. peab kiiduväärseks, et komisjon on võtnud endale kohustuse teha koostööd liikmesriikide ja sidusrühmadega, tagamaks, et riiklikes põllumajandusstrateegia kavades oleks algusest peale täielikult arvesse võetud Euroopa roheline kokkuleppe ja strateegia „Talust taldrikule“ eesmärgid, mille kohaselt tuleb keemiliste pestitsiidide kasutamist ja nendega kaasnevat ohtu ning väetiste ja antibiootikumide kasutamist vähendada veel rohkem; rõhutab, kui oluline on täita need eesmärgid terviklikult ja ringmajanduse põhimõtetest lähtuvalt, näiteks selliste agroökoloogiliste meetodite abil nagu integreeritud tootmine ja mahepõllumajandus, sealhulgas külvikordade rakendamine; rõhutab ka täppispõllumajanduse, digitaliseerimise ja muude vahendite panust pestitsiidide, väetiste ja toitainete vähendamisel ja tõhusal kasutamisel;
125. rõhutab, et pestitsiidide vajaduse vähendamiseks ning keemiliste pestitsiidide kasutamise ja sellega seotud riskide edasiseks vähendamiseks vajavad põllumajandustootjad rohkem alternatiivseid, tõhusaid, taskukohaseid ja keskkonnoahutuid taimekaitselahendusi ja -meetodeid; teeb ettepaneku, et see võiks hõlmata kultuuriliste, füüsiliste ja bioloogiliste kontrollitehnikate, uute, madala riskitasemega pestitsiidide ja biopestitsiidide laialdasemat kasutuselevõttu, tõhusamaid töötlemistehnikaid, mida hõlbustavad sellised vahendid nagu digitaalne ja täppispõllumajandus, epidemioloogilisi mudeleid, vähem sisendeid vajavate resistentsete sortide laiemat ja paremat valikut ning teadus- ja innovatsioonialase koolitus- ja nõustamissüsteemide tugevdamist, sealhulgas agroökoloogiliste põllumajandustavade vallas;
126. rõhutab, et ELi põllumajandus-, kalandus- ja metsandussektoril on oluline roll looduse kaitsmisel ja taastamisel ning et need sektorid peavad olema täielikult kaasatud ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 rakendamisse; rõhutab, et rakendusmeetmetega peaksid kaasnema täpselt määratletud tugiteenused, koolitusprogrammid ning kestlikud, turvalised, tõhusad ja taskukohased lahendused ja alternatiivsed võimalused ning juurdepääs uusimatele teadmistele, tehnoloogiale ja nõustamisteenustele; rõhutab ühtlasi, et strateegiat rakendamist on võimalik toetada positiivsete stiimulitega ja parimate tavade vahetamisega;
127. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärgid võetaks täielikult arvesse, kui rakendatakse strateegiat „Talust taldrikule“, kestlikkust toetavat kemikaalistrateegiat ja kavandatavat nullsaaste saavutamise tegevuskava, milles tuleks käsitleda ka valgusreostust ja müra, sealhulgas veealust müra; rõhutab, et oluline on tegeleda reostusega selle tekkekohas, tagades samas parima võimaliku tehnoloogia kasutamise;
128. palub komisjonil seada 2030. aastaks kaugeleulatuva eesmärgi välitingimustes kasutatava kunstliku valguse vähendamiseks ning teha ettepaneku suuniste kohta, kuidas saaksid liikmesriigid õist kunstlikku valgust vähendada;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1).

129. rõhutab, et ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 peab sisaldama spetsiaalseid meetmeid elurikkust ja tervist otseselt mõjutava reostuse, näiteks plast-, sh mikroplast-, ja keemilise reostuse vähendamiseks; palub komisjonil tagada kõigi uue ringmajanduse tegevuskava meetmete ja seotud õigusaktide kiire rakendamine;

Invasiivsed võõrliigid

130. väljendab muret asjaolu pärast, et invasiivsed võõrliigid kujutavad keskkonnale, elatusvahenditele ja toiduga kindlustatusele suurt ohtu, sest nad kahjustavad pöördumatult kaitsealasid ja nende elurikkust, ning et kliimamuutused süvendavad seda;
131. peab kahetsusväärseks, et kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu on kantud vähem kui 6 % invasiivsetest võõrliikidest ELis; palub komisjonil suurendada jõupingutusi ja tagada, et loetellu kantakse ohustatud liike kahjustavad invasiivsed võõrliigid; kutsub komisjoni ühtlasi üles parandama ennetustegevust, kehtestades enne võõrliikide esmakordset sissevedu kohustuslikud riskihinnangud ning tehes võimalikult kiiresti ettepaneku teaduslikul riskihinnangul ja ELi ökoloogilistel oludel põhinevate kogu ELi hõlmavate valgete nimekirjade kohta liikidest, mida on lubatud importida, pidada, aretada ning lemmikloomana müüa ja osta;
132. rõhutab, et eksootiliste loomadega kauplemine on üks peamisi invasiivsete võõrliikide sissetoomise viise ning lisaks sellele on invasiivsete võõrliikide sissetoomine seotud ka muude riskiteguritega, näiteks maismaa- ja meretransport ja merepraht; nõuab ELi tasandil lisameetmete väljatöötamist invasiivsete võõrliikide ennetamiseks, tõrjeks ja likvideerimiseks, sealhulgas äärmiselt ohustatud liike mõjutavate võõrliikide jaoks spetsiaalsete kavade koostamist; rõhutab, et vaja on piisavaid inim-, tehnilisi ja rahalisi ressursse, et toetada ennetustööd ning aidata mõjutatud piirkondadel tegeleda olemasolevate ja äsja sissetoodud invasiivsete võõrliikidega;
133. avaldab kahetsust, et kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide nimekirja on kantud ainult üks mereliik¹; kutsub komisjoni üles tegelema selle ebaproportsionaalselt vähese meres elavate invasiivsete võõrliikide arvuga, et tagada korrektne vastavusse viimine määrusega (EL) nr 1143/2014²;

Rahastamine, integreerimine ja juhtimisraamistik

134. rõhutab, et ennetamise ja taastamise ühiskondlik ja keskkonnaalane kasu on suuremad kui investeerimiskulud; kutsub komisjoni üles tagama elurikkuse tõhusa integreerimise ja arvessevõtmise kõigis ELi kulutustes ja programmides, tuginedes ELi taksonoomiale; kutsub rakendama ELi kulutustes ja programmides tõhusalt olulise kahju ärahoidmise põhimõtet; palub komisjonil esitada põhjaliku hinnangu selle kohta, kuidas saaks kasutada loodusele vajalikku vähemalt 20 miljardit eurot aastas, teha vastavad ettepanekud ELi aastaeelarve kohta ja uurida vajadust spetsiaalse rahastamisvahendi järele üleeuroopalise loodusvõrgustiku (TEN-N) jaoks; võtab teadmiseks kokkuleppe

¹ Tsiamis, K. jt, „Prioritizing marine invasive alien species in the European Union through horizon scanning“ (Mere invasiivsete võõrliikide tähtsustamine Euroopa Liidus väljavaadete selgitamise kaudu), *Aquatic Conservation – Marine and Freshwater Ecosystems*, kd 30, nr 4, John Wiley & Sons Ltd, Chichester, 2020.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

viia elurikkuse kulutused 2024. aastast alates 7,5 %-ni ja 2026. aastast alates 10 %-ni; on seisukohal, et tuleks teha jõupingutusi, et alates 2021. aastast hakataks mitmeaastase finantsraamistiku iga-aastastest kulutustest vähemalt 10 % eraldama võimalikult kiiresti elurikkusele; rõhutab vajadust tagada järjepidevus kliimale ja elurikkusele eraldatavate rahasummade vahel; kutsub liikmesriike üles lisama elurikkusmeetmed ka riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse; rõhutab, et elurikkusega seotud ELi kulutusi tuleks jälgida tõhusa, läbipaistva ja tervikliku metoodika kohaselt, mille kehtestab komisjon koostöös Euroopa Parlamendi ja nõukoguga;

135. palub komisjonil ja liikmesriikidel hinnata 2022. aastaks, millised toetused on keskkonnale kahjulikud, et nende maksmine viivitamata järk-järgult lõpetada; nõuab rahaliste stiimulite ümbersuunamist elurikkust soodustavate investeringute ja maksusüsteemide suunas, milles kasutatakse keskkonnamakse ja keskkonnatulusid suuremal määral;
136. tuletab meelde, et EL on pühendunud Pariisi kokkuleppe eesmärkide täitmisele; palub komisjonil ja liikmesriikidel lõpetada kõigi otsete ja kaudsete fossiilkütuste toetuste maksmine võimalikult ruttu ja hiljemalt 2025. aastaks;
137. on seisukohal, et fossiilkütuste ja muude keskkonnale kahjulike toetuste järk-järgulist kaotamist tuleks ELi kaubanduspoliitika ja rohelise diplomaatia kaudu toetada ka ülemaailmselt, sealhulgas leppides iga kaubanduspartneriga kokku vahe-eesmärkidega tegevuskavas;
138. tuletab meelde, et Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni hinnangul kulutavad valitsused kogu maailmas toetustele, mis võivad elurikkusele kahjulikud olla, aastas ligikaudu 500 miljardit USA dollarit, st viis kuni kuus korda rohkem kui kogukulu elurikkuse kaitseks¹;
139. palub komisjonil esitada selged suunised ja stiimulid, et kaasata elurikkuse jaoks eravahendeid ning viia investeringud vastavusse Euroopa rohelise kokkuleppe ja ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030; kutsub komisjoni peale selle üles esitama tulevase uuendatud kestliku rahastamise strateegia raames kaugeleulatuva ja tulevikku vaatava raamistiku, mis hõlmab seadusandlikke meetmeid ja rahalisi stiimuleid nii avalikule kui ka erasektorile, et toetada ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärkide saavutamist; kutsub komisjoni üles võtma meetmeid erasektori kestlike hangete osas;
140. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada poliitikavaldkondade sidusus ning viia ELi ja riiklik poliitika kooskõlla ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030; nõuab kogu ELi poliitikas ühtlasi kõigi aluslepingu põhimõtete järgimist, eelkõige ettevaatuspõhimõtet ja põhimõtet „saastaja maksab“;
141. rõhutab, et pärast põhjalikku mõjuhinnangut tuleb vastu võtta õiguslikult siduv elurikkuse juhtimise raamistik – elurikkuseadus –, millega määratakse eesmärkide, sealhulgas 2030. aastaks seatud eesmärkide ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu kohustuste kaudu kindlaks tegevus, mis tuleb ellu viia 2050. aastaks, ning millega luuakse kaitsealadel ja neist väljaspool toimuvaks

¹ Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni 2020. aasta aprilli aruanne „A Comprehensive Overview of Global Biodiversity Finance“ (Põhjalik ülevaade elurikkuse rahastamisest maailmas).

seireks konkreetsete, mõõdetavate, saavutatavate, realistlike ja tähtajaliste näitajatega mehhanism; kutsub komisjoni üles esitama selle kohta 2022. aastal õigusakti ettepaneku; rõhutab, et piisavate inimressursside ja rahaliste vahendite tagamine on tõhusa juhtimise seisukohast otsustava tähtsusega;

142. kutsub komisjoni üles kaaluma elurikkust käsitleva Euroopa sõltumatu teaduskomisjoni või sarnase asutuse loomist, kes hindaks ELi meetmete kooskõla ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärkidega ning annaks asjakohaseid poliitilisi soovitusi, vältides võimalikku kattumist Euroopa Keskkonnaameti ning muude ELi ja rahvusvaheliste asutuste vastutusvaldkondadega;
143. tuletab meelde, et harta artiklis 37 kajastatakse keskkonnakaitse tagamise põhimõtet ELi õigusaktides; on seisukohal, et hartas tuleks tunnustada õigust tervislikule keskkonnale ja et EL peaks juhtima algatust, mille kohaselt toetatakse sarnast õigust ka rahvusvahelisel tasandil;

Teadusuuringud, innovatsioon ja haridus

144. kutsub komisjoni üles tugevdama elurikkust ELi noorteprogrammide, näiteks Euroopa vabatahtliku teenistuse raames ning käivitama üldise Erasmuse programmi raames roheline Erasmuse programmi, milles keskendutakse taastamise ja säilitamise valdkonnas teadmiste, üliõpilaste ja spetsialistide vahetamisele;
145. rõhutab vajadust põhjalikumalt mõista elurikkuse koostist, selle mõju ökosüsteemide toimimisele ja ökosüsteemi vastupanuvõimet; on seisukohal, et tuleks suurendada nii elurikkuse alusuuringuid kui ka rakendusuuringuid, ning rõhutab, et selleks tuleks tagada piisav rahastus; nõuab elurikkuse uuringute lisamist eri ELi ja riiklikesse rahastamisprogrammidesse; kordab oma üleskutset näha ELi teadusprogrammis elurikkuse tarbeks ette konkreetne missioon; rõhutab, et avaliku sektori teadusuuringuteks tuleb eraldada palju rohkem raha;
146. rõhutab, et põhjalikumalt tuleb uurida biogeograafiliste piirkondade ja organismide taksonoomiat, samuti raadamise ja elurikkuse kadumise mõju esmastele teenustele, näiteks toiduainete pakkumisele; rõhutab vajadust täiendada teadmisi seoste kohta ühelt poolt haiguste tekkimise ning teiselt poolt looduslike liikidega seadusliku ja ebaseadusliku kauplemise, looduskaitse ja ökosüsteemi seisukorra halvenemise vahel;
147. on kindlalt veendunud, et ookeane tuleks rohkem uurida, sest need on endiselt suuresti uurimata; kutsub sellega seoses komisjoni üles võtma ÜRO ookeaniteaduste aastakümnes olulise rolli ning järgima missiooni „Starfish 2030: taastame ookeanid ja veekogud“ raames antud soovitusi; on seisukohal, et rahastada tuleks ka süvamere ökosüsteemide ja elurikkuse valdkonda;
148. innustab uurima põllumajandustootjatele mõeldud kestliku põllumajanduse innovatsiooni, tehnoloogiaid ning tootmismeetodeid ja tavasid, millega parandada elurikkust ja ökosüsteemi seisundit, sealhulgas tegema uuringuid digitaliseerimise, säästva agrometsanduse, keemilise pestitsiidide asemel kasutatavate väikese riskiga bioloogiliste alternatiivide ja pestitsiidivaba põllumajanduse kohta;
149. on seisukohal, et rohkem teadusuuringuid tuleks teha ka säilitusmeetodite, pinnase elurikkuse ning liustike ja igikeltsa sulamise sotsiaalsete ja majanduslike mõjude ning nendega kaasnevate võimaluste kohta;

150. tervitab elurikkuse teadmuskeskuse ja uue ELi mullaseirekeskuse loomist;
151. rõhutab, kui oluline on eraldada piisavad ressursid andmete kogumiseks ja näitajate väljatöötamiseks, et toetada suutlikkuse suurendamist ja tihendada sidusrühmade vahel elurikkusealast koostööd; tunnistab digitaliseerimise, suurandmete ja tehisintellekti potentsiaali, et parandada arusaama ja teadmisi elurikkuse kohta;
152. kutsub komisjoni üles toetama väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist teadus- ja uuendustegevuses, et aidata kaasa ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2030 eesmärkide saavutamisele;
153. on veendunud, et keskkonnateadmised peaksid olema hariduse lahutamatu osa; toetab samuti õppeotstarbeks kaitsealade loomist; rõhutab, et tuleks toetada teaduses osalemist ja teadlikkuse suurendamist, et muu hulgas näidata ühiskonnale vajadust elurikkust kaitsta ja taastada;

2020. aasta järgne elurikkuse raamistik, rahvusvaheline tegevus, kaubandus ja ookeanide majandamine

154. tuletab meelde seisukohta, mida ta väljendas oma resolutsioonis bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta, ning vajadust sõlmida Pariisi kokkuleppega sarnane 2020. aasta järgne siduv mitmepoolne kokkulepe elurikkuse kadumise peatamiseks ja elurikkuse taastamiseks 2030. aastaks, milles on sätestatud konkreetset, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised eesmärgid ja näitajad, kindel rakendusraamistik ning teaduspõhine, sõltumatu ja läbipaistev läbivaatamismehhanism; on veendunud, et 2021. aasta on elurikkuse jaoks kogu maailmas pöördeline aasta ning et EL peaks tegutsema ülemaailmse liidrina ja püüdma läbirääkimiste käigus kehtestada oma eesmärkidele vastavaid või neid ületavaid kõrgeid sihte, sealhulgas õiguslikult siduv ülemaailmne eesmärk, mille kohaselt tuleb 2030. aastaks taastada ja kaitse alla võtta vähemalt 30 % elurikkusest; peab sellega seoses kiiduväärseks inimeste ja looduse heaolu nimel kõrgeid sihte seadva koalitsiooni kohustust kaitsta 30 % kogu maailma maismaast ja meredest; rõhutab vajadust toetada selle uue raamistiku rakendamisel väikese sissetulekuga riike; rõhutab erasektori lisakohustuste tähtsust elurikkuse kaitsmisel ja taastamisel;
155. kutsub komisjoni üles nõudma kaugeleulatuvaid ja selgeid üleilmseid pikaajalisi eesmärke; kordab oma seisukohta, et EL peaks läbirääkimistel nõudma 2050. aastaks võib-olla poole planeedi kaitsmist¹;
156. toetab Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) egiidi all pandeemiatealase rahvusvahelise lepingu väljatöötamist, et suurendada tulevastele pandeemiatele vastupanu võimet; märgib, et üks IPBESi elurikkuse- ja pandeemiateemalise seminari soovitusi on moodustada kõrgetasemeline valitsustevaheline pandeemiate ennetamise nõukogu, kes hõlbustaks valitsuste koostööd, pakkudes sealhulgas poliitiliselt asjakohast teaduslikku teavet ja koordineerides seireraamistiku kujundamist ning kes paneks aluse võimalikele eesmärkidele, mis hõlmavad kolme Rio konventsiooni kattuvaid aspekte; nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid COP15 raames sellise nõukogu loomist, kes peaks töötama koostöös olemasolevate organitega, näiteks

¹ Resolutsioon Bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni COP15 kohta.

WHOga;

157. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles nõudma elurikkuse ja kliimamuutuste kohta IPCC eriaruannet;
158. on mures uute õiguslike, keskkonnaalaste, bioohutuse ja juhtimisega seotud probleemide pärast, mis võivad tuleneda geneetiliselt muudetud geeniülekanedega organismide keskkonda viimisest, sealhulgas looduskaitse eesmärgil; tunnustab bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ajutise tehniliste ekspertide rühma tulemusi geeniülekanedega organismide ja elusate modifitseeritud kalade uurimisel¹, mille kohaselt on murettekitavad probleemid, mis on seotud nende käitumise prognoosimisega, nendega kaasnevate riskide hindamisega ja nende kontrollimisega pärast loodusesse viimist; märgib, et geeniülekanedega organismid võivad muutuda invasiivseteks võõrliikideks; on seisukohal, et täielikult peaksid olema välja töötatud ülemaailmsed ja ELi tasandi riskihindamise juhendmaterjalid, töövahendid ja keskkonnaseire raamistik, samuti selge ülemaailmne juhtimine ja tõhusad mehhanismid geeniülekanedega organismide mõju kontrolli all hoidmiseks ja tagasipööramiseks, ning geeniülekanedega organismide mõju kohta tervisele, keskkonnale, ökoloogiale, eetikale ja muu mõju kohta on vaja lisauuringuid, et nende potentsiaalset mõju paremini mõista; on seetõttu seisukohal, et kooskõlas ettevaatuspõhimõttega ei tohiks lubada geneetiliselt muudetud geeniülekanedega organismide keskkonda viimist, sealhulgas looduskaitse eesmärgil²;
159. rõhutab roheline diplomaatia, kaubanduspoliitika ja mitmepoolsete meetmete kasutamise potentsiaali elurikkuse kaitse edendamiseks väljaspool Euroopat; väljendab toetust ÜRO ökosüsteemide taastamise aastakümnele (2021–2031) ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles integreerima keskkonna ja elurikkuse kaitse tõhusalt kogu välistegevusse;
160. kutsub komisjoni üles juhtima jõupingutusi loodusvarade majandamist käsitleva rahvusvahelise lepingu sõlmimiseks, et loodusvarade kasutamisel planeedi võimalusi mitte ammendada;
161. rõhutab, et ökosüsteemide seisundi halvenemine ja neile avaldatav surve takistab kestliku arengu poole püüdlemiseks tehtavaid üldisi pingutusi ja enamiku 2030. aasta kestliku arengu eesmärkide saavutamist, eriti mis puudutab eesmärke kaotada vaesus ja nälg, tagada joogivesi ja kanalisatsioon, tagada toiduga kindlustatus ja tervislik elu ning vähendada sotsiaal-majanduslikku ebavõrdsust riikide vahel ja sees;
162. rõhutab, et kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine on üha enam seotud sundrändega, kuna kliimamuutuste, keskkonna halvenemise ja õnnetuste tagajärjel on inimesed sunnitud oma kodust lahkuma ja ümber asuma; juhib tähelepanu sellele, et elurikkuse kadumise ja kliimamuutuste tõttu hakkavad sellised kriisid järgmistel aastakümnetel korduma, kui praegu kiireid ja tõhusaid meetmeid ei võeta; rõhutab, et EL peab olema valmis kliimast tingitud ning keskkonna seisundi halvenemise ja

¹ Bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ajutise tehniliste ekspertide rühma 15. aprilli 2020. aasta aruanne riskihindamise kohta.

² *Ibid.*

õnnetuste tagajärjel toimuvaks sundrändeks, ning tunnistab, et tuleb võtta asjakohased meetmed, millega kaitsta kannatanud inimeste inimõigusi;

163. palub komisjonil toetada naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi ning kaubandusabi raames eelkõige abisaavate riikide suutlikkuse suurendamist, sh teadmussiiret, tehnoloogiat jagamist ja oskuste omandamist, et rakendada bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni, ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) ning muid elurikkuse kaitsmiseks vajalikke konventsioone ja lepinguid; rõhutab vajadust tugevdada kolmandate riikide elurikkuse säilitamiseks nende riikidega tehtava koostöö programme, sealhulgas parlamentidevahelist dialoogi, ja aidata arengumaadel neid programme ellu viia; nõuab ühtlasi, et parandataks piiriüleste ökosüsteemide, rändeteede ja liikide ühist haldamist ning vähendataks võimalust, et elurikkuse kadumise risk kantakse üle teistesse maailma piirkondadesse;
164. peab kiiduväärseks selliseid algatusi nagu Aafrika suure rohelise müüri algatus ning palub komisjonil töötada välja sarnased algatused teiste piirkondade jaoks ning toetada maailma eri paigus elurikkuse taastamiseks tehtud rahvusvahelisi algatusi ning laiendada elurikkuse seisukohast tähtsamaid piirkondi, mille eesmärk on suurendada arengumaade võimet pidada kliimamuutustele vastu; on seisukohal, et uue naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi abil võib olla võimalik kutsuda kogu maailmas elurikkuse taastamisel ja säilitamisel esile suuri muutusi; on seisukohal, et suurt osa uue naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi eelarvest tuleks kasutada elurikkuse taastamiseks ja säilitamiseks, aidates kaasa elurikkuse süvalaiendamise üldise eesmärgi saavutamisele;
165. on seisukohal, et põlisrahvaste ja kohalike elanike teadmised on elurikkuse tõhusa kaitse seisukohast väga olulised ning tuleb meelde, et IPCC kliimamuutuste ja maa eriaruandes tunnustatakse põlisrahvaste ja kohalike kogukondade kriitilist rolli keskkonnakaitses; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid jätkaksid koostööd rahvusvahelise kogukonnaga, et tunnustada nende panust elurikkuse kaitsesse, tagada nende õigused ja toetada nende osalemist otsustamisprotsessides; kutsub liikmesriike lisaks üles ratifitseerima viivitamata Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1989. aasta põlis- ja hõimurahvaste konventsiooni (ILO konventsioon nr 169);
166. toetab ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri püüdeid koostada suunised keskkonna, ökosüsteemide ja elurikkusega seotud inimõigustealaste kohustuste kohta; kutsub ELi liikmesriike ja institutsioone üles toetama ja edendama 2018. aastal ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri esitatud inimõiguste- ja keskkonnaalaste raampõhimõtete üleilmset rakendamist; nõuab samuti, et EL toetaks ÜRO Keskkonnaprogrammi keskkonnaõiguste algatust;
167. julgustab ELi ja liikmesriike edendama ökotsiidi tunnustamist rahvusvahelise kuriteona Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (ICC) Rooma statuudi alusel;
168. peab tervitatavaks komisjoni võetud kohustusi tagada ELi kaubanduslepingute elurikkust käsitlevate sätete täielik rakendamine ja jõustamine ning hinnata paremini nende mõju elurikkusele; väljendab lisaks heameelt asjaolu üle, et uues kaubandusstrateegias nõutakse kaubanduspoliitika ja ELi sisepoliitika tihedamat lõimimist, ning tunnistab, et bioloogilise mitmekesisuse säilitamine on ülemaailmne

probleem, mis nõuab ülemaailmseid jõupingutusi¹; rõhutab, et kaubanduse osale elurikkuse drastilises kadumises on pööratud liiga vähe tähelepanu nii olemasolevate vabakaubanduslepingute ülesehituses kui ka kehtivates WTO reeglites; palub seepärast komisjonil kaaluda viivitamata spetsiaalseid ja konkreetseid meetmeid selle tagamiseks, et ELi kaubanduslepingud ei põhjustaks ega ähvardaks põhjustada elurikkuse kadumist ning et ELi kaubanduspoliitika oleks elurikkuse strateegiaga tõepoolest kooskõlas;

169. kutsub komisjoni lisaks üles tagama, et kõik uued ja tulevased kaubandus- ja investeerimislepingud oleksid täielikult kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe, Pariisi kokkuleppe, ELi elurikkuse kohustuste ja kestliku arengu eesmärkidega, et need sisaldaks siduvaid ja jõustatavaid peatükke kaubanduse ja kestliku arengu kohta, sealhulgas tagatise ning tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid sanktsioone reeglite eiramise korral, sealhulgas võimalust uuesti kehtestada tollimaksud; kutsub komisjoni üles edendama sarnaseid meetmeid ka kehtivates kaubandus- ja investeerimislepingutes;
170. rõhutab, et on oluline lisada elurikkuse mõõde koos majandusliku ja sotsiaalse mõõtmega süstemaatiliselt kõikidesse kestlikkuse mõju hindamistesse, milleks tuleb kasutada varasemast usaldusväärsemaid meetodeid, nagu on soovitatud komisjoni senistes uuringutes, ning võtta elurikkuse küsimusi järjepidevalt arvesse; nõuab, et tulevaste vabakaubandus- ja investeerimislepingute analüüsi etapis korraldataks kestlikkuse mõju hindamine; nõuab, et selliseid mõjuhindamisi läbirääkimiste edenedes regulaarselt ajakohastataks, et tuvastada, hinnata ja maandada võimalikke riske nii asjaomase piirkonna kui ka ELi elurikkusele nii kiiresti kui võimalik, ning et nad sõnastaksid läbirääkimistel esile toodud asjakohased kahepoolsed kohustused;
171. kutsub komisjoni üles tagama, et kaubanduse ja kestliku arengu peatükkidesse lisatakse konkreetsete ja kontrollitavate kohustustega tegevuskava, mille põhjal tehakse edusamme teistes peatükkides; rõhutab, et on oluline korraldada korrapäraselt kestlikkuse järelhindamisi ja kaubanduslepingute mõjuhindanguid, et tagada kooskõla ELi rahvusvaheliste kohustustega elurikkuse valdkonnas; kutsub komisjoni üles ajakohastama olemasolevaid kaubandus- ja investeerimislepingute peatükke ja kasutama klausleid aktiivse ja õigeaegse läbivaatamise kohta, et tagada kehtivate vabakaubanduslepingute ühtlustamine Euroopa rohelise kokkuleppega, ning esitada tulemused ja kavandatavad kohandused Euroopa Parlamendile;
172. palub, et kui nõukogu koostab tulevaste lepingute läbirääkimisvolitusi ja vaatab läbi kehtivaid lepinguid, peaks ta bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni vabakaubanduslepingute oluliseks osaks, tingimusel et lepatakse kokku riiklike eesmärkide läbivaatamise kohustuslike mehhanismides; palub nõukogul samuti teha CITES ja Pariisi kokkuleppe vabakaubanduslepingute oluliseks osaks ning rõhutada nende tõhusa rakendamise vajadust; rõhutab, et tariifsete soodustuste kava (GSP) määruse eelseisev reform aitab tõhustada selle määrusega hõlmatud kliima- ja keskkonnakonventsioonide, sealhulgas seoses bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni rakendamist;
173. palub komisjonil ja liikmesriikidel veenduda, et imporditud tooted täidavad samu standardeid kui Euroopa tootjatelt nõutakse, et kaitsta keskkonda ja elurikkust ning tagada inim- ja tööõiguste järgimine; rõhutab, et tuleb edendada ülemaailmseid võrdseid

¹ Komisjoni 18. veebruari 2021. aasta teatis „Kaubanduspoliitika läbivaatamine – avatud, kestlik ja jõuline kaubanduspoliitika“ (COM(2021)0066).

võimalusi ning võtta meetmeid, et hoida ära elurikkuse kadumise võimalik ülekandumine väljapoole liitu; palub komisjonil korraldada uuringu, milles käsitletakse ELi ekspordi ja selle tootmismeetodite mõju elurikkusele;

174. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et keelustada ELis keelatud ohtlike ainete eksport liidust kooskõlas kahju tekitamise vältimise põhimõttega, teatavate ohtlike kemikaalide ja pestitsiididega rahvusvaheliseks kauplemiseks nõusoleku saamise korda käsitleva Rotterdami konventsiooniga ning Euroopa rohelise kokkuleppega;
175. toetab komisjoni soovi suurendada teadlikkust ning edendada rahvusvahelistes kaubandus- ja keskkonnaalastes aruteludes asjaomaste WTO sätete tõlgendamist, millega tunnustatakse liikmete õigust reageerida tõhusalt ülemaailmsetele keskkonnaprobleemidele, eelkõige kliimamuutustele ja elurikkuse kaitsele, eriti muude kui toodetega seotud protsesside ja tootmismeetodite kasutamise kaudu; on lisaks veendunud, et EL peaks tegema tööd selle nimel, et lisada elurikkuse kaitse siduvad tasemed eelseisvasse WTO reformi; julgustab komisjoni kaaluma kaubanduse ja keskkonnaga seotud ekspertteadmiste kaasamist kaubanduskohustuste ja keskkonnakaitse erandite vahelistest konfliktidest tulenevate vaidluste lahendamisse; nõuab tungivalt, et komisjon edendaks seda ettepanekut oma WTO kliima- ja kaubandusalgatuse raames; nõuab, et analüüsitaks erapooletult ja põhjalikult mõju, mida avaldavad investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise ja investeerimiskohtu süsteemi järelejäänud sätted kaubanduslepingutes;
176. avaldab kahetsust lünkade üle ELi looduslike liikidega kauplemise määruste rakendamisel, sest määrustes ei käsitleta kõiki äärmiselt ohustatud liike ning nendega ei pakuta võrdset kaitset vangistuses kasvatatud loomadele; palub komisjonil tegeleda korraga nii seadusliku kaubanduse kui ebaseadusliku kaubandusega, kui ta vaatab läbi ELi tegevuskava looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks, mis peaks olema täielikult kooskõlas ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030 ning saama piisavalt rahastust, sealhulgas abi kolmandatele riikidele ning metsloomade päästekeskustele ja looduskaitsealadele; kutsub komisjoni lisaks üles tegema ettepanekuid õigusaktide kohta, mis tagaksid, et päritoluriigi seadusi rikkudes püütud, töödeldud, transporditud või müüdüd looduslike loomade import, ümberlaadimine, ostmine ja müümine on keelatud;
177. palub komisjonil ja liikmesriikidel juhtida jõupingutusi, et lõpetada ohustatud liikide ja nende osadega kauplemine; rõhutab, et selle saavutamiseks on oluline töötada välja SMART-eesmärgid; nõuab taaskord, et keelustataks täielikult ja viivitamata elevandiluu¹, sealhulgas nn konventsioonieelse elevandiluuga äriine kauplemine, ja juhib samas tähelepanu sellele, et võimalikuks peaksid jääma piiratud erandid teaduslikel eesmärkidel toimuva impordi ja ekspordi tarvis, samuti enne 1975. aastat seaduslikult omandatud muusikariistade ja enne 1947. aastat valmistatud artefaktide ja antiikesemete jaoks, tingimusel, et neil on kaasas kehtiv tõend, ning nõuab sarnaseid piiranguid teistele ohustatud liikidele, näiteks tiigritele ja ninasarvikutele; nõuab selle keelu viivitamatut rakendamist 2021. aastal;
178. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles aitama ülemaailmset kogukonda metsloomade kaubanduse ja müügiga seotud riskidega tegelemisel; palub, et komisjon kasutaks

¹ Euroopa Parlamendi 24. novembri 2016. aasta resolutsioon ELi tegevuskava kohta looduslike liikidega kaubitsemise vastu võitlemiseks (ELT C 224, 27.6.2018, lk 117).

vabakaubanduslepingutes ette nähtud regulatiivseid dialooge, et edendada ELi rangeid sanitaar- ja füto-sanitaarmedetmete rakendamise standardeid ja loomade heaolu ning viia tulevaste epideemiate ja pandeemiate oht miinimumini; kutsub komisjoni üles kaaluma samuti vajaduse korral moratoriumi kehtestamist metsloomade või kõikide teiste liikide impordile piirkondadest, kus teadaolevalt esineb uute nakkushaiguste koldeid, et tagada vajalik ohutus;

179. märgib sügava murega, et meredes leviv plastireostus on alates 1980. aastast kümnekordistunud, mõjutades otseselt vähemalt 267 liiki ja inimtervist; väljendab muret mikroplasti ja nanoplasti põhjustatud reostuse ning nende mõju pärast mere elurikkusele; rõhutab vajadust luua sünergia ringmajanduse tegevuskava ja ELi elurikkuse strateegia vahel aastani 2030;
180. nõuab, et liit juhiks läbirääkimisi siduvate eesmärkidega üleilmse plastialase kokkuleppe saavutamiseks, sealhulgas 2030. aastaks ookeanide plastivabaks tegemise üle peetavaid läbirääkimisi;
181. võtab teadmiseks WTO liikmete suutmatuse viia 2020. aasta lõpuks lõpule kalandustoetusi käsitlevad läbirääkimised; kahetseb sügavalt, et ei õnnestunud saavutada kestliku arengu eesmärkide (eesmärk 14.6) kohaselt võetud kohustust kaotada 2020. aastaks kahjulikud kalandustoetused; toetab üleskutset sõlmida ülemaailmne kokkulepe kahjulike kalandustoetuste keelustamiseks; nõuab seetõttu, et EL mängiks läbirääkimistel olulisemat rolli ning kutsub komisjoni üles tagama, et kaubanduslepingute kalandussätted oleksid kooskõlas mere elurikkuse kaitsega;
182. rõhutab, et ookeane tuleks rahvusvahelisel tasandil tunnustada kui ülemaailmset ühist ressursi, et tagada nende kaitse; nõuab lisaks, et EL teeks valitsustevahelise konverentsi järgmisel istungjärgul jõupingutusi ambitsioonika ülemaailmse ookeanilepingu vastuvõtmiseks ning valitsustevahelise ookeanide paneeli moodustamist, et kaitsta mere elurikkust kogu maailmas riiklikust elurikkuse jurisdiktsioonist väljaspool asuvates piirkondades;
183. rõhutab vajadust saavutada ELi merenduspoliitika integreeritud raamistik, mis tagab järjepidevuse mere elurikkuse, kliimapolitiitika ja ühise kalanduspoliitika vahel;
184. rõhutab, et Maa suurim elurikkus asub arvatavasti süvameres ja et see piirkond pakub elutähtsaid keskkonnateenuseid, sealhulgas pikaajalist süsiniku sidumist; juhib tähelepanu sellele, et süvamerepõhjas kaevandamine põhjustab suure tõenäosusega vältimatut ja püsivat elurikkuse vähenemist; rõhutab, et tekkivale merepõhjust kaevandamise sektorile tuleb kohaldada ettevaatuspõhimõtet; tuletab meelde oma 16. jaanuari 2018. aasta resolutsiooni rahvusvahelise ookeanide majandamise kohta¹ ning palub komisjonil ja liikmesriikidel propageerida süvamerepõhja kaevandamise moratoriumi, sealhulgas Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni juures, kuni süvamere kaevandamise mõju merekeskkonnale, elurikkusele ja inimtegevusele merel on piisavalt uuritud ning süvamerepõhja kaevandamist saab juhtida selliselt, et sellega ei kaasne mere elurikkuse kadumist ega mereökosüsteemide degradeerumist; rõhutab vajadust, et komisjon lõpetaks merepõhja kaevandamistehnoloogia arendamise

¹ Euroopa Parlamendi 16. jaanuari 2018. aasta resolutsioon ookeanide rahvusvahelise majandamise kohta: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava 2030. aastaks seatud kestliku arengu eesmärkide kontekstis (ELT C 458, 19.12.2018, lk 9).

rahastamise kooskõlas ringmajanduse põhimõttega, mis põhineb mineraalide ja metallide hulga minimeerimisel, nende taaskasutamisel ja ringlussevõtul;

185. kordab oma palvet¹, et liikmesriigid ja komisjon teeks Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni kaudu jõupingutusi selleks, et tagada selle töömeetodite läbipaistvus ja tõhus suutlikkus hinnata keskkonnamõju, samuti tagada merekeskkonna tõhus kaitse kahjuliku mõju eest ning merekeskkonna kaitse ja säilitamine ÜRO mereõiguse konventsiooni XI ja XII osa kohaselt, ning kutsub liikmesriike üles tegutsema rahvusvahelistes organites ennetavalt ja progressiivselt, et viia läbi läbipaistvusreformid ja suurendada võetavate meetmete keskkonnahoidlikkuse eesmärke;
186. märgib, et vaalade populatsioonid on mereökosüsteemide ja süsiniku sidumise seisukohast kriitilise tähtsusega; tuletab meelde, et toetab kindlalt töendusliku vaalapüügi ülemaailmse moratoriumi jätkumist ja vaalatoodetega rahvusvahelise kauplemise keelamist²; avaldab kahetsust, et Jaapan lahkus Rahvusvahelisest Vaalapüügikomisjonist; nõuab tungivalt, et Norra ja Jaapan lõpetaksid vaalapüügi; nõuab, et EL ja liikmesriigid kutsuksid Rahvusvahelist Vaalapüügikomisjoni üles tegelema ametlikult Norra töendusliku vaalapüügiga;
187. palub Fääri saartel lõpetada iga-aastane vastuoluline grindade küttimine, mida nimetatakse ka Grindadråpiks; palub Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel pidada Fääri saartega selle teema osas pidevat dialoogi, et see tava täielikult kaotada;

Loodusvaldkonna õigusaktide rakendamine ja jõustamine

188. nõuab tungivalt, et liikmesriigid rakendaksid ja täidaksid täielikult kehtivates ELi keskkonnavaldkonnas õigusaktides sätestatud kohustusi; kutsub komisjoni üles jätkama kiiremini, tõhusamalt ja läbipaistvamalt, sealhulgas juhtumite korrapärase järelkontrolli kaudu, rikkumismenetluste kohaldamist kõigi rikkumiste kõrvaldamiseks ning parandama 2022. aastaks oma avalikku andmebaasi, et liikmesriigid ja komisjoni võetud meetmeid keskkonnarikkumistele reageerimisel oleks võimalik selgelt arusaadaval ja juurdepääsetaval viisil jälgida; kutsub komisjoni üles eraldama praeguste viivituste ületamiseks piisavalt ressursse; on veendunud, et piisav hulk kvalifitseeritud töötajaid ja ressursse on ELi poliitika edukaks rakendamiseks ja jõustamiseks ääretult oluline;
189. palub komisjonil täpsemalt kohaldada viivitamata rikkumismenetlusi ebaseadusliku metsaraie korral, tehes koostööd muude Euroopa organitega, näiteks Euroopa Pettustevastase Ametiga, ning veepoliitika raamdirektiivi³ ja merestrategia raamdirektiivi⁴ eiramise korral, et täita nõuded, et saavutada Euroopa merede ja vete hea keskkonnaseisund;
190. kutsub liikmesriike, sealhulgas piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, kiirendama

¹ Resolutsioon ookeanide rahvusvahelise majandamise kohta.

² Resolutsioon vaalapüügi kohta Norras.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/56/EÜ, 17. juuni 2008, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

rakendamist ja jõustamist, ning kutsub liikmesriikide valitsusi üles ajakohastama elurikkuse riiklikke strateegiaid ja esitama komisjonile iga kahe aasta järel aruanded elurikkuse strateegia aastani 2030 riikliku tasandi kohta; palub komisjonil korraldada vahehindamise ja vaadata strateegia vajaduse korral läbi;

191. rõhutab, et ELi õigusaktide rakendamine ja jõustamine kõikides liikmesriikides on oluline ka sidusrühmade, sealhulgas ettevõtjate jaoks stabiilse ja läbipaistva õigusraamistiku pakkumiseks; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid saavutaksid ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärgid kõige tõhusamal viisil, vältides samas tarbetut halduskoormust;
192. on veendunud, et võitlust keskkonnakuritegude vastu tuleb liikmesriikides ja piiriüleselt tugevdada; on seisukohal, et ELi liikmesriikides on suuri erinevusi, mis takistavad keskkonnavalase kriminaalõiguse tõhusat rakendamist; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon vaataks nende erinevuste kõrvaldamiseks läbi keskkonnakuritegude direktiivi¹; nõuab, et keskkonnakuriteod ja õigusrikkumised, nagu ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük ning metsloomadega seotud kuritegevus tunnistataks rasketeks kuritegudeks, mida tuleks karistada tugevate heidutusmeetmetega, seda eelkõige organiseeritud kuritegevuse raames; kutsub komisjoni üles kaaluma samuti võimalust lisada rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastasele ÜRO konventsioonile looduslike liikidega seotud kuritegevust käsitlev protokoll;
193. rõhutab vastutuse tähtsust õigusaktide rikkumise või keskkonnale tekitatud kahju korral; nõuab, et keskkonnavastutuse direktiiv² vaadataks võimalikult kiiresti läbi ja et see muudetakse täielikult ühtlustatud määruseks;
194. väljendab sügavat muret keskkonnakaitsjate ja aktivistide olukorra pärast, eriti arengumaades, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles neid kogu maailmas toetama;
195. nõuab tungivalt, et komisjon töötaks kohalike kogukondade ning keskkonnavalaste inimõiguste ja maaomandiõiguste kaitsjate jaoks välja konkreetse kaitse- ja toetusstrateegia, mida koordineeritaks kõigi välisabiprogrammide üleselt; nõuab ka suuremat toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele, mis töötavad keskkonna ja elurikkuse kaitsmise nimel, eelkõige partnerluste loomist ja suutlikkuse suurendamist, et kaitsta põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigusi;
196. kordab, et liikmesriigid peavad tagama Natura 2000 alade kaitse ning kaitsealuste liikide ja elupaikade soodsa kaitsestaatuse säilitamise või taastamise; nõuab loodusdirektiivi täielikku rakendamist, viies kaitsemeetmed vastavusse tehnika ja teaduse viimaste saavutustega; on teadlik loomakasvatuse ja suurkiskjate kooseksisteerimisega seotud probleemidest mõnes liikmesriigis; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles võtma asjakohaseid meetmeid, et lahendada suurkiskjatega kooseksisteerimisega seotud sotsiaalmajanduslikud konfliktid, näiteks ennetavad ja kompensatsioonimeetmeid, tagades nende kaitse; märgib, et on olemas

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56).

selged suunised nende meetmete rakendamiseks kooskõlas direktiiviga 92/43/EMÜ, sealhulgas huntide hübriidiseerumise kohta;

197. rõhutab, et strateegia edukas rakendamine sõltub kõigi asjaomaste osalejate ja sektorite kaasamisest; rõhutab vajadust kaasata ja motiveerida neid osalejaid ja sektoreid, et saavutada ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 eesmärgid; kutsub komisjoni üles looma aruteludeks sobiv sidusrühmade platvorm, et pidada arutelusid eri sidusrühmade ja esindatud kogukondadega ning tagada kaasav, võrdne ja õiglane üleminek; on veendunud, et nimetatud platvorm peaks hõlbustama kogukondade ja sidusrühmade aktiivset ja esindatud osalemist otsustamisprotsessis;
198. rõhutab, et on hädavajalik, et eelseisva finantsaruandlust käsitleva direktiivi läbivaatamise käigus lisatakse sellesse nõuded nii kliima kui ka elurikkuse kohta;

o
o o

199. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.